

2011 m. sausio 7 d., penktadienis

Nr. 1 (923) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

4

Naujametinis „Kinas“

5

Spektakliai „Menų spaustuvėje“

6

Vilniaus aukcionų apžvalga

„Artscape: Danija“ galerijoje „Vartai“

7

Filmas apie Serge'q Gainsbourg'q

Gerbiamieji skaitytojai,

Jei dar nespėjote užsiprenumeruoti „7 meno dienų“, raginame tai kuo greičiau padaryti, ir savaitraštis Jus pasieks nuo vasario mėnesio.

Prenumeratos kaina mėnesiui – 8 Lt, likusiems metams – 72 Lt.

Prenumerata priima visi pašto skyriai ir interneto tinklalapis

www.post.lt

Violeta Urmanavičiutė (Leonora) operoje „Likimo galia“

M. ALEKSOS NUOTR.

Violetos galia

Naujamečiai benefisai Operoje

Beata Leščinska

Kaip šventi šventes? Kartais dėl visiškai nepirmaeilinių klausimų tenka gerai pasukti galvą. Moterys suformuluotų paprasčiau – kaip puoštis šventėms, pavyzdžiu, sutinkant Naujuosis operoje. Tačiau šventes rengiantiesiems iškyla „globalesnis“ klausimas – kaip „aprengti“ pačią šventę, kad ji išties tokia būtų. Minėdamas Operos 90-metį Lietuvos nacionalinis operos ir baletų teatras priėmė labai paprastą, bet veiksmingą sprendimą – pakvietė garsiausią dabarties lietuvių operos primadoną Violetą Urmanavičiutę–Urmaną dainuoti spektaklį ir šventinį Naujųjų metų koncertą.

Minėti biografinių dainininkės faktų tikrai nereikia, puikiai žinome, kas ji, ko ji pasiekė, kad karjerą pradėjo kaip mecosopranas, o dabar dainuoja soprano (nuo 2002 metų). Galbūt jdomesnė būtų informacija apie jos pastarajį sezono, kuris, kaip pati sako, prabėgo po Richardo Wagnerio „Tristano ir Izoldos“ ženklu.

„Rugšėjo mėnesį likimas dovanojo vieną iš pačių fantastiškiausių pa-

tyrimų mano, kaip muzikės ir dainininkės, karjeroje: dainavau Izoldą pusiau sceniniame atlirkime, diriguojant Esa-Pekka Salonenui (London, Birmingham, Dortmund ir Lucernoje). Tai buvo išties magiška. [...] tikras išspūdymas!“ („Lietuvos publikai – tik patys įdomiausi kūriniai!“. „Bravissimo“, 2010/2011 gruodis-sausis)

Po šių atlirkimų su E.-P. Salonenu diriguojamu Londono filharmonijos orkestru buvo pajudintas, kaip sako V. Urmanavičiutė, net pačios Birgit Nilsson „sostas“, mat iki šiol ji laikyta tobula operos Izolda. „Opera Britannia“ kritikas Stephanas J. Tayloras rašė:

„Girdėjau, kaip ši vaidmenį teatro scenoje interpretavo Nilsson ir Caballé. Sudejė šių dviejų primadonų balsus, gautume Urmanos vokalo skambesį, tačiau neigirstume pirmosios solistės dainavimui būdingos rizikingos intonacijos ar vis augančio įtampos pojūčio antrosios atlirkime. Urmana padainavo absoliučiai techniškai nepriekaištingą, nuostabaus skambesio, nepaprastai sustyguotą Liebestod – siame mirtingųjų pasaulyje didesnio tobulu-

mo dar nebuv...“ („Opera Britannia“, 2010 09 27).

Vasarą taip pat vyko du koncertiniai „Tristano“ atlirkimai Kelne ir BBC Promenadų festivalyje Londenė diriguojant Semionui Byčkovui, ir Baden-Baden festivalyje, serui Simonui Rattle’ui diriguojant istorinių instrumentų orkestriu. Jos skambesys, pasak V. Urmanavičiutės, ypač švelnus piano vietose, bet forte gali užgožti solistus. Dirigentas dėjo daug pastangų, kad taip neatitiktų. Idomu, kad būtent su S. Rattle’u V. Urmanavičiutė daina vo „Tristano ir Izoldos“ spektaklius 2009-ujų gruodį Vienos valstybinėje operoje: „Su maestro Rattle’u muzikavome vienas kitą įkvėpdami. Jis ne tik puikus dirigentas, bet ir labai jautrus bei mielas žmogus.“ („Bravissimo“, 2010/2011 gruodis-sausis).

Beje, viena iš mégstamiausių V. Urmanavičiutės partijų yra Kundri iš R. Wagnerio „Parsifalio“: „Dainuoti Kundri man visada yra tarsi totalus išgyvenimas ir veik per-

NUKELTA | 3 PSL.

Buvo laisva

Vanda Zaborskaitė (1922–2010)

Buvome juk Nepriklausomos Lietuvos vaikai: taigi subrandinti aukštą idealą, mokyti ištikimybės tiesai, tévyniečių ir laisvei, gyvenę didžiaisiais tautos rūpesčiais, nelinkę susitaikyti su prievara ir melu. Taip apie saviąją kartą yra kalbėjusi profesorė Vanda Zaborskaitė. Stipriausieji tos – lietuviškų mokyklų išaugintos, nacių ir sovietų okupacijų blaškytos, tremtos, žudytos, laužytos – kertos žmonės liko nepalūžę, neparklupę. Tokie ir išeina: Vytautas Mačernis, Bronius Krivickas, Mamertas Indriūnas, Vincentas Sladkevičius, Kazimieras Vasiliauskas... Dabar ir Vanda Zaborskaitė.

Penkiolikmetė Panevėžio gimnazistė rašo laišką profesoriui Vincui Mykolaičiu-Putiniui, klausdama, ką skaityti, kaip gyventi, kadaptu žymia lietuvių rašytoja. Ir Putinas mielei Panelytei Vandai atsako: vardija skaitytinas knygas, pataria – geriau skaityti prancūziškai... Ši karta sėmėsi stiprybės iš tradicijos, iš gyvo ryšio su vyresniaisiais. Vanda Zaborskaitė lieka mokytojams ištikima, net šiemis skaudžiai išpažinus asmeninę bejegystę. Per pirmajį sovietmetį Putinas prabyla jai apie savo ir savosios kartos menkumą: jis

NUOTRAUKA IŠ „7MD“ ARCHYVO

tampas aiškus *ypatingai dabar, kai pamatome, kad nepadarėme to, kai galėjome padaryti, kai buvo laiko. Gyvenimas baigiasi – ir nusinešime į kapą vien savo negalią ir kaltę. Tad jūs, jaunieji, neturite nei mūsų garnantių, nei mumis sekti. Suprato, atjautė iš gynė parklupusius mokytojus ir bičiulius.*

Ar įmanomas laisvas žmogus ne laisvėje? – klausė rašydama apie sa-

vo draugę ir bendražygę Meilę Lukšienę. Ir atsakė: taip, jei jis lieka išpareigojės tiesai, jei nesusitaiko su prievara. Ir pati buvo laisva. XX amžiaus pradžioje pranašaudamas Vakarų Saulėlydį, Oswaldas Spengeris kalbėjo apie tautos sodininkus – stiprius asmenybes, kurios telkia bendruomenę, steigia ir saugo tradiciją, šalina iš tautos gyvenimo atsitiktinumus ir sumaištį, daro jį

saugesnį, patikimesnį. Vanda Zaborskaitė, kaip ir Meilė Lukšienė, buvo mūsų tautos sodininkė, gebėjusi atskirti esminius dalykus nuo smulkmenų ir tuščių ambicijų, jungusi skirtingų pažiūrų ir išitikinimų žmones, savo tekstais kreipusi mūsų žvilgsnį tiek į pamatinius tautos likimo klausimus, tiek į didžiasias asmenybes, į bendruomenės atramas – Valančių, Kudirką, Vaižgantą, Maironį.

Tomas Venclova šiandien rašo, kad didžiuojasi buvęs jos studentu. Didžiuojamės galėjė būti jos mokiniais. Visi buvę ir būsimi atkurtos valstybės švietimo ministrai turėtų didžiuotis tuo, kad pirmaisiais neprikalaujomybės metais Kultūros ir švietimo ministerijos Ugdymo turinio departamento vadovavo Vanda Zaborskaitė. Ji telkė jaunus žmones bendram darbui, bendram tikslui. Greta jos buvo saugu, šviesu, gera. Visada buvo kupina gyvenimo džiaugsmo ir vaikiškos nuostabos: *vėl manysite, kad esu naivi, bet aš pasakysiu, kaip man atrodo...*

Yra minėjusi atmintinį ištrigusius kunigo Alfonso Lipniūno pamokslus, sakytus karos metais Šv. Jono bažnyčioje. Juose skambėjusi er-

tiška mintis: ne kiekviena siela esanti nemirtinga – nemirtingumas laimimas dvasinio gyvenimo intensyvumu. Jeigu ir taip – šviesiu, ryškiu, kūrybingu gyvenimu nemirtingumą yra laimėjusi.

Simboliski jos paskutinių dienų darbai: ministerijai parašytas atsiliepimas apie naujają mokyklinę lietuvių kalbos ir literatūros programą bei du tekstai, skirti „Bernardinu“ dienraščiui, – vienas apie Vincą Kudirką, kitas apie tautos tapatybę.

Pastarajame, gruodžio 21-ają paskelbtame, aptarė tapatybės klausimus gyveldenušių lituanistų konferenciją. Džiaugėsi, kad imama atvirai kalbėti apie tautos išlikimo problemas. Baigė testamentiniai žodžiai: *Gerai, kad pradedame atsitokėti.*

Jei su jos rašytais vadovėliais, rengtomis ir redaguotomis mokyklų programomis užaugusi nauja karta kada nors ištars: *Esame Neprikalaujomybės metais Kultūros ir švietimo ministerijos Ugdymo turinio departamento vadovavo Vanda Zaborskaitė. Ji telkė jaunus žmones bendram darbui, bendram tikslui. Greta jos buvo saugu, šviesu, gera. Visada buvo kupina gyvenimo džiaugsmo ir vaikiškos nuostabos: vėl manysite, kad esu naivi, bet aš pasakysiu, kaip man atrodo... tikiu, kad ji tarp žvaigždžių šviesiau ir linksmiau šypsosis.*

DARIUS KUOLYS

Žiemą gimus, žiemą išėjo

Juozas Balčikonis (1924–2010)

Šaltą gruodžio sekmadienį mus paliko dailininkas Juozas Balčikonis (1924 01 24 – 2010 12 19). Žiemą gimus, žiemą išėjo. Sunku kalbėti būtuoju laiku apie lietuvių tekstilės patriarchą, kūrybingą teksitininką, ilgametį Vilniaus dailės akademijos Tekstilės katedros vedėją, VDA Garbės profesorių, pokario pasipriešinimo kovų dalyvių. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ savininką. Bet pirmiausia mūsų atmintyje profesorius išliks kaip taurus ir nuoširdus žmogus. Vis dar sunku suvokti, kad nebus ją ką kreiptis siekiant geriau nušviessti Sovietų Lietuvos dailės panoramą, ieškant retesnės knygos ar tiesiog panoras apžiūrėti profesoriaus sukauptą vertingą rytiškų meno dirbinių rinkinį.

Vargu ar sausis biografijos faktai gali atskleisti ilgą ir vingiuotą gyvenimo kelią, vedusį į kūrybos ir dvasinę brandą. Juk su J. Balčikoniu vardu susiję svarbiausiai XX a. antrosios pusės lietuvių tekstilės raidos faktai. Nors 1945 m. baigės Ramygalos gimnaziją jaunasis Balčikonis kurį laiką blaškėsi tarp medicinos ir dailės, vienu metu studijavo ir Vytauto Didžiojo universitetu. Medicinos fakultete, ir Kauno valstybiųnamie taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute, dailė nugalėjo.

Tik neprikalaujomybės laikais išgirdome apie rezistencinę J. Balči-

konio veiklą. Jis, knygnešio sūnus, buvo kilęs iš garsios patriotų, 1863 m. sukilimo dalyvių giminės, kurios nariai negailėdamis gyvybės kovojo dėl tévynės laisvės. Baigiantis Antrajam pasauliniam karui J. Balčikonis mokesi Vietinės rinktinės karo mokykloje Marijampolėje, dalyvavo „Vyčio“ apygardos Pagirių partizanų būrio rezistencinėje veikloje. 1944 m. enkavedistai sušaudė broli Juliją Balčikonį – vieną aktyviausių „Vyčio“ apygardos partizanų būrio Ramygalos apylinkėse organizatoriu. Sovietmečiu profesorius nebuvo komunistų partijos narys, nors tais laikais vadovaujančiam žmogui laviruoti nebuvo paprasta.

Vis dėlto svarbiausia J. Balčikonio veiklos sritis – dailioji tekstilė. Modernia klasika įvardijama dailininko kūryba – tikras lietuvių tekstilės aukso fondas: iki šiol nepranokti batikos pano, kuriuose suderintos tradicijos ir inovacijos, metaforiškai įkūnya liaudies kūrybos patirtis („Liaudies šventė“, 1967; „Sutartinė“, 1968), lakoniški riju kilimai („Žiema“, 1962), ekspresyvias improvizacijas primenantys gobelenai („Pavasario rautas“, 1970; „Méniesienos sonata“, 1973 „Vandens ir smėlio fuga“, 1974). Vieni kūriniai subtilūs, itin poetiški ir muzikalūs, kiti – tvirti, vyriškai suręsti. J. Balčikonio darbai iki šiol puošia visuo-

meninius interjerus (Lietuvos Respublikos Seimo rūmus, Vilniaus universitetą, Vilniaus pramogų, kultūros ir sporto rūmus, Palangos ir Druskininkų poilsio įstaigas). Jo pa-

skleistus liaudies kūrybos principus kūrybiškai plėtoja net kelios tekstilininkų – buvusių studentų kartos.

LIJANA ŠATAVIČIŪTĖ

Violetos galia

ATKELTA IŠ 1 PSL.

sikūnijimas. Manau, kad mano balansas tobulai tinka šiai partijai, nes čia reikalinga sujungti mecosoprano centrinio registro spalvas ir dramatinio soprano ekspresyvumą aukštame registre, kas, beje, yra labai tipiška tokioms partijoms kaip Izolda ar Brunhilda. („Bravissimo“, 2010/2011 gruodis–sausis).

Akivaizdu, kad po „itališkojo“ periodo – 2009-aisiais solistė dainavo ypač daug „Aidų“ – V. Urmanavičiūtė aiškiai linksta R. Wagnerio pusėn, netgi sako, kad po turnē su E.-P. Salonenu („jis nuostabus žmogus ir profesionalas, be jokio išaukštinto ego, kas ypač malonu“) norėjo dainuoti vien tik Izoldą, bet vėl ilgam turi grižti į itališką repertuarą.

Vis dėlto repertuaras repertuarui nelygu. Stiprus ir platus diapazono, visuose registruose neprickaištingai išlygintu balso reikalauja tiek Leonora G. Verdi „Likimo galioje“, kur gruodžio 28 d. LNOBT scenoje girdėjome V. Urmanavičiūtę (dirigavo Gintaras Rinkevičius), tiek Odabalo Verdi „Atiloje“. Šiuo vaidmeniu solistė gegužę debiutavo Niujorko Metropolitano opeoroje diriguojant Riccardo Mutti, o Odabelos arija girdėjome Naujamečiamė koncerte Vilniuje gruodžio 31 d. (dirigavo Robertas Šervenikas). Šiose partijose išsivaidzuojamo itališkojo repertuario „lengvumo“ né su žiburiu nerasi.

Tad nors dabartinės brandžiosios V. Urmanavičiūtės Izoldos Vilniuje neišgirdome (bene kiek daugiau nei prieš 10 metų dainininkė yra atlikusi Izoldos „Liebestod“ su Nacionaliniu simfoniniu orkestru diriguojant Juozui Domarkui), pastaraisiais metais gerokai suintensyvėjes solistės pasirodymų tévynėje tvarkaraštis – 2009–2010 m. jų buvo keturi – leidžia viltis, kad ir jos Izolda gali atkeliauti į Lietuvą.

Vis dėlto nemenkesnes vertybė laikau V. Urmanavičiūtės dalyvavimą G. Verdi „Likimo galios“ spektaklyje LNOBT. Natūrali teatrinė terpė, kai arija – „perliukas“ ar kitas populiarus epizodas nuosekliai išplaukia iš kūrinių visumos, o ne

M. ALEKSOS NUOTR.

pateikiamas tik kaip mažas, nors ir labai vertingas, dailus suvenyras, leidžia gérčtis dainininko kuriamo vaidmens visuma, turint galimybę įvertinti ir charakterio bei muzikinę, interpretacinę dinamiką. Vertinga man atrodo ir tai, kad čia pat gruodį Leonorą lietuvių primadona vaidino Florencijoje, diriguojant Zubinui Mehtai. Tad galima spėti, kad matėme tą pačią muzikinę interpretaciją, kuri išties turi individualios V. Urmanavičiūtės atlikimo žymés ir pagal kurią galima spręsti apie jos požiūrių atlikimą apskritai. Beje, nors dainininkės kūrybinė biografija mirga garsių dirigentų pavardėmis, ji akcentuoja, kad viusuomet pati turi labai aiškią muzi-

kinę vaidmens viziją, kurią bendrabudarbiaudama su dirigentu nebijo siūlyti (ir dažniausiai toji vizija būna priimama, netgi inspiruoja dirigentus). „Likimo galios“ spektaklyje garsioji solistė ir G. Rinkevičius muzikavo išvien. Idomu, kad Leonoros partija skambėjo visiškai kitaip, nei esu ją girdėjusi anksčiau diriguojant tam pačiam dirigentui.

Visų pirmą į muzikinį ir dramatinį operos vyksmą V. Urmanavičiūtė iš karto išliejo intensyviai, ir opeiros prologas, kurį atsimenu iš ankstesnių atlikimų labiau kaip įžangą tolesniems dramatiškiems išykiams, ši kartą nuskambėjo itin ryškiai – tarsi sprogimas, pirmapradis postūmis, nuo kurio jau vėliau

prodūseris Stefanas Beviers.

Koncerto staigmena tapo kontraboso virtuozo Guy D. Tuneho pasirodymas drauge su gitarų kvartetu bei unikalias kvarteto narių atliktos aranžuotės, dar niekada ne-skambėjusios tokios sudėties ansambliu.

Koncerte Berlyno filharmonijoje skambėjo Lietuvos klasikinės gitaros gerbėjams gerai žinomi kūrėjai – daugelis jų 2008 m. buvo įrašyti ir išleisti kompaktinėje plokštėje „Šokant su gitara“ („Dancing With Guitar“), taip pat šiam kvartetui kompozitorius Jono Tamulionio sukurti opusai.

„Šis koncertas yra tam tikras mūsų įvertinimas. Juk ne paslaptis, kad nemažai kolegų svajoja pagroti būtent Berlyno filharmonijos salė-

je“, – džiaugėsi kvarteto artistas Sergejus Krinicas.

Tą pačią programą gruodžio 28 d. Baltijos gitarų kvartetas su svečiu iš Vokietijos Guy D. Tunehu atliko Kauno filharmonijoje.

2004 m. jaunosis kertos lietuvių gitaristai subūrė Baltijos gitarų kvartetą, jau dabar užsienyje priestatomą kaip lyderiaujantį gitarų ansamblį Baltijos šalyse.

2008 m. belgu gitaristas Chrisas Ruebensas persikėlė gyventi į Vilnių ir tapo nuolatiniu ansamblio nariu. Visi keturi gitaristai – Zigmantas Čepulėnas, Sergejus Krinicas, Saulius S. Lipčius ir Chrisas Ruebensas – yra įvairių konkursų laureatai, aktyvių solistai, daug koncertuojuantys Lietuvoje ir užsienyje.

nusidriekia viena ar kita veiksmo giros. Žinoma, aistras pakurstė ir dramatiško temperamento nestokojantis balsingasis Badri Maisuradzé (Alvaras), sodriai ir gražiai skambėjo Liudo Norvaišo bosas (Markizas di Kalatrava), bet pirmiausia buvo justi stipri meninė V. Urmanavičiūtės itaiga, netgi valia iš kartoto užmegztai atitinkamą ryšį su publika. Tikrą solistės gebėjimą paveikti savo santykį su publika galima buvo įvertinti Naujuju metu koncerte, kai po gan atsargiai padainuotos Normos kavatinos iš Vincenzo Bellini operos (mat dainininkė kiek nesveikavo) solistė „susprogdino bombą“, kaip pati pasakyta, atlikusi ariją iš Alfredo Catalani operos „La Wally“ (dirigavo Modestas Pitrénas). Tačiau grįžkime prie „Likimo galios“. Kaip moteriškai švelniai Leonora atrodė tolesniame operos veiksme, apsirengusi vyriškais drabužiais! Kas tą lémė?

Žinoma, dainavimas! Net ir tapusi soprano V. Urmanavičiūtė neprarado kerinčio savo baldo aksomo,

minkštumo. Gražus, išpuoselėtas, sveikas balsas. Nepaprastai gražiai skambėjo jos iš pirmą kartą matyto boso iš Italijos Riccardo Zanellato (Tėvas prioras) ansambliai, pažymėti vienodos vokalinės kokybės:

skambūs balsai, bet be forsavimo, nuosekliai vedama melodinė linija, tēsiama mintis. Ar tai yra „mokyklų“ specifika – skirtinges vokalinio grožio supratimas, ar vis dar taisoma mūsų teatro akustika ilgainiui paveiklia balsus (kodėl šiudviejų solistų balsai gerai skambėjo?), ar klijatas nepalankus, ar dėl kitų priežascių, bet nemaža dalis mūsų solistų linkę į „kieta“ dainavimą,

tarsi jie nuolat turėtu kovoti su nematoma siena, nepraleidžiančia į žiūrovų salę garso, lyg tą sieną reikėtų jėga pramušti. O bekovoiant prarandamas laisvo muzikavimo požiūtis...

Kalbu ne tik apie dainavusius spektaklyje solistus, tarp kurių matėme išsidū Don Karlą pateikuši Vytautą Juozapaitį, Priciozilos vaidmenį sukūrusią Inesą Linaburgytę, taip pat – Arūną Malikėną (Melitonę), Audrių Rubičių (Tra-

bukas), Faustą Savickaitę (Kura), Egidijų Dauskurį (Seniūnas), Ramūną Urbietį (Chirurgas). Dainaavo LNOBT choras (meno vadovas Česlovas Radžiūnas).

Naujametiniame konerte nuskambėjo „auksinis“ V. Urmanavičiūtės repertuaras: be minėtų Normos kavatinos, Vali ir Odabelos ariju koncerto publika išgirdo Aidos ir Madalenos iš Umberto Giordano operos „André Šenjė“ arijas bei Rozalindos čardašą iš Johano Strausso operės „Šikšnosparnis“. Bisui solistė sudainavo Toskos ariją „Vissi d’arte“ iš G. Puccini opeiros ir Vilijos dainą iš Franzo Leharo operės „Linksmono našlė“. Pirmą „rimtają“ konerto dalį dirigavo Modestas Pitrénas, kurio batutus mostai pavertė LNOBT orkestrą savotišku brangakmeniu, žaižaruojančiu subtiliausiomis spalvomis. Antrajai, naujametines linksmybes pradėjusiai daliai dirigavo R. Šervenikas, pasirodės kaip sumanus muzikinės šventės režisierius.

Nors solistė kiek nesveikavo, iš visos programos tik pirmoji jos atlitta Normos kavatina nuskambėjo ne taip itaigiai, kaip iš jos lauktum, tuo tarpu efektingosios Odabelos arijos atlikimas, galima sakyti, iliustravo „New York Post“ recenzento žodžius: „...čia Urmana atskleidė kerštingajai Odabelai deramą dainavimo ugnį, trapumą ir didybę. Jau pačios pirmos arijos „Santo di patria“ beprotiškos koloratūros skambėjo nepaprastai užtikrintai.“ („New York Post“, 2010 02 25)

Belieka tradiciškai palinkėti, kad Violeta Urmanavičiūtė kuo dažniau atvykštų koncertuoti į Lietuvą, ir gal ne tiek išprastai pasvajoti išgirsti dainininkę „anose“ didžiosiose pasaulio scenose. Juk esame Europos Sąjungos piliečiai! Sienų nebéra. Nebent liko tos, kurios kausto mąstymą. Tad Naujuju proga linkiu Jumi ir sau įveikti vidines sienas ir igyvendinti svajones.

BEATA LEŠČINSKA

Kronika

Baltijos gitarų kvartetas Berlyne

Gruodžio pabaigoje Baltijos gitarų kvartetas (Zigmantas Čepulėnas, Sergejus Krinicas, Saulius S. Lipčius ir Chrisas Ruebensas) pirmą kartą koncertavo vienoje žymiausių Europos sali – Berlyno filharmonijoje.

„Klasikinė gitara Berlyno filharmonijoje jei ne išimtis, tai tikra retenybė, bet Lietuvos muzikantai sukėlė gitaros gerbėjų aistros. Tai tiesiog fantastiška. Juolab kad Lietuvos muzikų pasirodymai šioje salėje ne tokie jau dažni“, – išpūdžiai apie pasirodymą dalijosi Berlyno filharmonijos koncertų

prodūseris Stefanas Beviers.

Koncerto staigmena tapo kontraboso virtuozo Guy D. Tuneho pasirodymas drauge su gitarų kvartetu bei unikalias kvarteto narių atliktos aranžuotės, dar niekada ne-skambėjusios tokios sudėties ansambliu.

Koncerte Berlyno filharmonijoje skambėjo Lietuvos klasikinės gitaros gerbėjams gerai žinomi kūrėjai – daugelis jų 2008 m. buvo įrašyti ir išleisti kompaktinėje plokštėje „Šokant su gitara“ („Dancing With Guitar“), taip pat šiam kvartetui kompozitorius Jono Tamulionio sukurti opusai.

„Šis koncertas yra tam tikras mūsų įvertinimas. Juk ne paslaptis, kad nemažai kolegų svajoja pagroti būtent Berlyno filharmonijos salė-

je“, – džiaugėsi kvarteto artistas Sergejus Krinicas.

Tą pačią programą gruodžio 28 d. Baltijos gitarų kvartetas su svečiu iš Vokietijos Guy D. Tunehu atliko Kauno filharmonijoje.

2004 m. jaunosis kertos lietuvių gitaristai subūrė Baltijos gitarų kvartetą, jau dabar užsienyje priestatomą kaip lyderiaujantį gitarų ansamblį Baltijos šalyse.

2008 m. belgu gitaristas Chrisas Ruebensas persikėlė gyventi į Vilnių ir tapo nuolatiniu ansamblio nariu. Visi keturi gitaristai – Zigmantas Čepulėnas, Sergejus Krinicas, Saulius S. Lipčius ir Chrisas Ruebensas – yra įvairių konkursų laureatai, aktyvių solistai, daug koncertuojuantys Lietuvoje ir užsienyje.

2011 m. Baltijos gitarų kvarteto planuose – pasirodymai Izmirė (Turkija), Kipro tarptautiniame gi-

taros festivalyje, Iserlohnio gitaros simpoziume ir kt.

BGK IR „7MD“ INF.

Sapnavo filmą

Almantas Grikevičius (1935–2011)

Praėjusių vasarą švęsdamas 75-etį režisierius Almantas Grikevičius prisipažino, kad dabar kiną kuria tik sapnuose. Iš tikrujų per porą dešimtmečių – tik keli dokumentiniai filmai. Tiesa, trijų daļų filmas apie Vytautą Žalakevičių – ilgiausias portretinis filmas Lietuvoje. Kuo gi kitu buvo užpildyta jo vienatvė? Kaip ir daugelio dar ne veteranu, bet ir nebe jauniklių – kartais desperatiškomis pastangomis kabintis į kiną, kuris staiga tapo vakardiena. Neliko finansavimo, užsakymų, galų gale – ir Kino studijos. Viskas sutrupėjo, nors Atgimimo laikais vienė aistros ir buvo svajojama, kaip suklestės mūsų kinas, kai tapsime laisvi. Kokie tik projektai ir modeliai nediskutuoti! O laimėjo vienas – tas, kurį pasiūlė Šarūnas Bartas: pradėti nuo savęs ir kurti savo studiją.

Kiti stvėrėsi to, ką gali: televizijos, reklamos, begalinio scenarių perrašinėjimo. Tuo momentu užklupau Almantą Grikevičių skaitinėjančią Adolfo Ramanauską-Vanago istoriją. Viskas baigėsi kito režisieriaus rankose filmu „Vienu vieni“. Buvo ir iki šiol nerealizotas Vytauto Žalakevičiaus scenarius pagal Vaižganto „Nebylį“. Re-

A. OSTAŠENKOVO NUOTR.

žisierius jau buvo nufilmavęs net keturis Žalakevičiaus scenarius, tikėjosi įvaizdinti ir šį. Tačiau kino komisija į tokius planus pažiūrėjo skeptiškai.

Liko dar viena niša – tapti tos pačios komisijos nariu ir kovoti už filmus kitiems. Štai čia teko patirti

bendravimo su Maestro džiaugsmą. Savo pareigas jis atliko labai punktuai ir kruopščiai. Skaitė kalnus kartais marazmatiškos rašliaus. Džiaugėsi radęs nors kažką panaušus į scenarijų, kvietė kolegas nagrinėti ir diskutuoti, laidė replikas, kurias vertėjo užsirašyti, nes

buvo matęs šilto ir šalto. Gaila, kad tie posėdžiai nebuvu atviri filminkams.

Tai, ką spėjo pasakyti televizijos ekranui – irgi prasminges nuotrūpos. Kad ir apie „Sadūto tūto“: vežė į Maskvą parodyti aukščiausiam kino valdininkui, tas žiūrėjo su šlepetėmis, gerdamas arbata, o po filmo atsainiai mostelėjo ranga: „Ką jūs ten, provincialai, galite?“ Tačiau baigę maskvietais studijas, pasimokę iš pasaulinio garso režisierų provincialai sukūrė savą, lietuvišką kiną, gal ir ne tokį garsu kaip gruzinų, bet eidami panašiais keliais. Savitumo ieškojo savoje kultūroje ir istorijoje. Argi atsitiktinumas, kad svarbiausiai Almanto Grikevičiaus filmai tiesiai susiję su penktuoju dešimtmečio likimu tragedijomis: „Jausmai“, „Ave, vita“, „Sodybų tuštėjimo metas“, „Faktas“. Pridėkime dar dokumentinį „Laikas eina per miestą“ ir turėmine beveik tikrą režisieriaus portretą – ejimas per laiką.

Tą darė ir kiti jo kartos mūsų režisieriai, bet tik Almantas Grikevičius buvo taip suaugęs su savoju laiku. Koks nors „Veidas taikinyje“ – tik nereikšmingas prielipas. Kartais sunkiai brido per laiką ar įstrigda-

vo jame. Galų gale ir sovietinis laikas uždėjo savo leteną. Pavykė prasprukti su „Jausmai“, kuriuos iki šiol tebelaike geriausiu jo (kartu su Algirdu Dausa) sukurtu lietuvišku filmu. Puikiai parinkti aktoriai, tradicinis lietuviškas medžio pasaulis ir modernūs laikai, užgriuvę tautą klausimu: kaip išlikti? Argi šiandien neklasiamo to paties?

Opios, žiūrovui reikalingos temos – tik viena medailio pusė. Almantas Grikevičius buvo ir kino kalba labai šiuolaikiškas režisierius, bendradarbiaujantis su publika dviešimto amžiaus didžiųjų režisierų kalba. Jis nuolat juos prisimindavo ir nagrinėdamas paraikšas šiuolaikiniam lietuvių kinui. Kartais, tiesa, atrodė kaip pavargęs kino liūtas šiuolaikinių „tarantininikų“ ar „fontyrininkų“ sambūriuose. Tačiau, kai matė talento kibirkštę, visuomet stengėsi ją išpuisti. Nesididžiavo, kad pirmasis iš Lietuvos su „Faktu“ pasiekė Kanų festivalį, bet nelabai jam imponavo ir šiuolaikinio kino važinėjimas po festivalius. Jis sapnavo savo kiną – tikrą ir ne-pabaigiamą.

SKIRMANTAS VALIULIS

Svečiai ir tikras gyvenimas

Naujametinio „Kino“ skaitymai

Visi žino, kad ruduo Lietuvoje – kino festivaliu metas. I festivalius atvažiuoja svečiai. Todėl ir naujametiniam „Kine“ rasite kelis interviu su Vilniuje ir Kaune apsilankiusiais pasaulinio garso kino kūrėjais. Praėjusių metų spalį Tarptautinis Kauko kino festivalis surengė Bélos Tarro retrospekyvą. Manau, kad ateities kino istorikai vertins ją kaip padariusi išskirtinę įtaką, nors jau dar labai akivaizdu, kad Tarro filmai užvaldė jaunosios kino kūrėjų kartos vaizduotę. Su Tarro Kaune kalbėjosi Ramūnas Aušrotas. Jam teko nelengvas uždavinys prakalbinti skeptiką, ateistą ir pesimistą. Tarras neslepia savo požiūrio: „Nemégstu žodžio „viltis“, nes jis šiek tiek dirbtinis. Tikslesnis žodis man yra iliuzija. Aš neturi jokių iliuzijų. Todėl aiškiai matau, kas iš tikrujų yra gyvenimas.“

Gyvas lenkų kino klasikas Krzysztofas Zanussi atvyko į „Scanoramą“ – Kristijono Vildžiūno filme „Kai apkabiniu tave“ premjerą. Jis – vienas filmo koproducierų. Pokalbis su Tadeuszsu Tomaszewskiu taip pat neapsiribojo vien kinu. Interview režisierius kalba apie lietuvių ir lenkų santykius, kultūros politiką ir svarsto, kodėl taip sunku naudotis laisve: „Žmonės iš prigimties tinginiai, todėl aišku, kad tokie visada nostalgiskai prisimins, kokie buvo geri laikai, kai, kaip sakydavome,

žmogus apsimedavo, kad dirba, o valstybė apsimedavo, kad jam moqua.“

Dar vieną „Scanoramą“ svečią – islandų režisierių Dagurą Kárj – kalbino Auksė Kancerevičiūtė. Festivalyje jis pristatė savo naujausią filmą „Gera širdis“, bet pokalbis sukas ir apie neįtikėtinos sėkmės sulaukus debiutinį „Albinosą Nuj“, ir apie darbo JAV patirtį, ir apie tai, kodėl režisierius nemégsta skandinavų kine tokio populieraus realizmo.

Sausio pabaigoje „Žiemos ekrainai“ pristatys naujus prancūziškus filmus. Programą šiemet papildys ir keli belgų kūrėjų darbai, tarp jų persnai Romos kino festivalyje daug apdovanojimų susižerusi komedija apie eutanazią – Oliaso Barco „Nužudyk mane, prašau“. „Žiemos ekranai“ retrospekyva šiemet skirta aktorei ir režisierei Sandrine Bonnaire. Įtaigū jos portretą „Kine“ nusieše Jurga Stakėnaitė.

Izolda Keidošiūtė, iš arciau“ pristato moterų numylėtinį britų aktorių Coliną Firthą. Šiam portrete jis išskyla kaip išmintingas, inteligentiskas ir visais požiūriais puikus žmogus. Toks, koks turi būti tikras džentelmenas. Žinoma, prisiklausius iš lietuviškų televizijų žvaigždžių burų trykštančių pamazgų, sunku patikėti, kad tokiai vyriškių dar būna. Bet Firthas – akivaizdus irodymas.

Kad šiuolaikinis kinas nuolat gręžiasi į nacionalines kultūras ir ieško atsimaininimo senose mitologijose, paliudydys pokalbis su pernykščiu Kanū „Auksinės palmės šakelės“ laimėtoju – Tailando režisieriumi Apichatpong Weerasethakulu. Niujorko kino festivalyje jis užrašė Lukas Braškis. Kitas šio autorius tekstas iškelia dar vieną aktualią šių dienų kino problemą – kino politiškumą. Straipsnyje „Kur pastatyti kamerą, arba kinas apie žmones, kurių dar nera“ Braškis ieško atsakymų į klausimą, „ar įmanomas politinis, bet ne ideologinis kinas?“ Atsakyti randama ir sovietų klasikų Sergejaus Eizenšteino, Dzigos Vertovo, ir šiuolaikinių autorų Pedro Costos, Haruno Farockio, ir, žinoma, Jeano-Luco Goodard'o kūryboje. Laike iš Paryžiaus Romas Zabaraukas aptaria ekonominius, kultūrinius ir estetinius kino ir videoformatų skirtumus. Apie gražaus kino savyką anksčiau ir dabar feljetone „Šokis – gražus kaip pasauly“ svarsto Živilė Pipinytė.

Suprantama, kad vienas svarbiausiu 2010-ųjų pabaigos Lietuvos kino įvykių – „Europa Cinemas“ apdovanojimas „Skalvijai“ už geriausią filmų programą – taip pat neliko nepastebėtas. Apie tai, kaip vyko i Paryžių atsiimti apdovanojimo, pasakoja patys „Skalvijos“ metařišininkai. Lietuviškas paradoksas:

savivaldybės varganai remiamas mažas kino teatras iš šalies, kur nėra jokios kino politikos ir normalus kino repertuaras, išrenkamas geriausiu tarp keliuose žemynuose rodančių Europos kinų.

„Kino teatro“ rubrikoje Ieva Toleikytė recenzuoja pagalauj lietuviškame kino repertuarė atsiradusį Michailio Haneke’s „Baltą kaspinan“, Rūta Birštonaitė – Xavier Dolano „Įsivaizduojamas meiles“, Nijolė Andrijauskienė – Babak Najari „Šebe“, Sonata Žalneravičiūtė – biografinį Joanno Sfaro filmą „Gainsbourg’as. Didvyriškas gyvenimas“. Šiuos filmus įsigijo ir platina Kauno kino festivalis ir „Skalvija“.

„Namų kine“ Nijolė Andrijaus-

kienė pristato geriausią 2010 m. Europos kino filmą – Romano Polanskio „Vaiduokli“, Noros Ephron padrašinimą kūrybingoms moterims – filmą „Džiuli ir Džiulija“, šiųmet rusų kandidatą i „Oskarus“ – Aleksejaus Učitelio „Pakraštį“, maniringą Atomo Egoyano erotinę fantaziją „Kloja“ ir Walto Disney’aus studijoje 1940 m. sukurtą septynių klasikinės muzikos kūrinių interpretaciją „Fantazija“.

„Lietuvių filmotekoje“ – naujausių lietuviškų filmų recenzijos. Valdas Gedgaudas ir Skirmantas Valiulis recenzuoja Kristijono Vildžiūno „Kai apkabinsiu tave“ (pagrindinį vaidmenį filme sukūrusios Elžbietas Laténaitės portretas puošia iš „Kino“ viršelį), Rasa Paukštė rado apie Algimanto Maceinos „Išpažinimą“, Lina Kaminskaitė-Jančoriene – apie Jeremiah Cullinanc’o „Knygnešius“, Santa Lingevičiūtė aptaria „Scanoramaje“ rodytą „Jaunos Lietuvos trumpai“ programą. Živilė Pipinytė pristato Renatos Šukaitytės parentę straipsnių rinkinį apie 10-ojo dešimtmečio lietuvių, latvių ir estų kiną „Baltijos šalių kinas po 90-ųjų: kintančios istorijos ir tapatumai“.

Trumpai tariant, naujas „Kinas“ kviečia likti ten, kur saugiausia, – kino salėje.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Racionalumas, logika ir jokių daugtaškių

Artūro Areimos ir Agnaius Jankevičiaus spektakliai „Menų spaustuvėje“

Sigita Ivaškaitė

Pastaruoju metu vis dažniau keliaamas klausimas, kokio teatro ir kam reikia. Koks jis reikalingas vadinantiam ciliniams žiūrovui, ko iš jo tikisi nuolatinė publika, ką maštato patys teatralai... Ieškoti sprendimų – vienas svarbiausių teatro evo liucijos veiksnių. Vieni ieško kurdami savo taisykles, kiti bando jungti, atnaujinti kažką anksčiau matytą scenoje... Dažnai intriguoja pasirinkimo priežastis, bet dar dažniau – rezultato efektyvumas.

Po „Laimingujų“ ir „Freken Ju lijos“ Artūro Areimos pasirinkimais statyti spektaklį „Prakeiktieji“ pagal Eugene O’Neillo pjese „Gedulas tinka Elektrai“ labai nenustebino. Veiksmo centre vėl atsiduria meilė, šeima, karas, tradicijos. Tokia medžiaga išsilieja į šiam sezone pasirodžiusių antikinių mitais parentų premjerų gretas (J. Juraso „Antigonė Sibire“, J. Stundžytės „Antigonė (ne)mitas“). Tik ši kartą siužetą adaptavo pats pjėsės autorius. Amerikiečių dramaturgas, remdamasis Aischilo „Orestėja“, perkėlė graikų mitą į Jungtinį Valstiją pilietinio karo metus. Agamemnonas čia virto šeimos galva generolu Ezra Menonu (Arvydas Dapšys), jo žmona Klitemnestra – Kristina Menon (Daiva Stubraitė), jų sūnus Orestas – Orinu (Tadas Gryn), o dukra Elektra – Lavinija (Toma Vaškevičiūtė).

Režisierius, akcentuodamas pjėsės temų aktualumą, sudėjo veikėjus laiko ir vietos neapibrėžtoje erdvėje. Iš keturių laiptų pakopų sudaryta vaidybos aikštėlė panaši į juodą piramidę, kurios viršunėje yra namai. Čia stovi tai stalas su kėdėmis, tai sofa, – nuorodos į šeimyninį, asmeninį gyvenimą. Žemesnėse pakopose įtaisytių iš apačios apšviečiamos grotos, užgesinus visas kitas šviesas sukeliančios kalėjimo išpu dži. Ne pirma kartą su Areima dirbančios Kotrynos Daujotaitės scenografija ir vėl minimalistiška, švari, kostiumai – griežtai stilizuoti.

Šaltis, karas juntami nuo pat spektaklio pradžios ir dėl atšiurios scenografijos, apšvietimo, ir dėl miliaristinio stiliaus kostiumų. Aiškiai suprantame, kad Menonų vyrai iš kovos grįš į dar baisesnę – asmeninę, šeimos nesantaiką, brendusią ilgą laiką. Tikroji kovotoja čia pasirodo esanti Lavinija. Jos apranga panaši į alavinio kareivėlio, užsispusiai, net aklai einančio į savo tikslą. Pagrindinis jos siekis – apsaugoti tévą, atskleidžiant motinos neištkimybę su kapitonu Brantu (Dainius Gavenonis).

Šalia stiprios Lavinijos Tado Gryno Orinas atrodo kick infantilus, viso spektaklio metu taip ir nesustiprėjantis, vis nurungiamas mote-

rū, priartėjantis ne prie brandos, o prie beprotybės. Taigi spektaklyje dominuoja stiprios moterys. Stubraitės Kristina vienintelė išsiskiria savo drabužiais – scenoje ji pasirodo žalia suknelia, tokia pat spalva trečiame veiksme pasipuošia jos dukra. Žalia, pirmiausia kelianti asociacijas su žydėjimu, gamta, lygiai taip pat simbolizuoja meilę, geismą, neištikimybę, pavydą ir pyktį. Ir motinai, ir dukrai tinka visi šie epitetai, – Lavinija vis vien supanašėja su motina, kad ir kaip stengtasi nuo jos atitrūkti. Atrodo, lyg neišvengiamai lemtis tik skatina dar didesnį priešinimą.

Logiška, kad Daiva Stubraitė pagaliau Kristinos Menon vaidmeniu. Šiai aktorei visuomet tenka pažiūrėti stiprių, savo tikslą žinančių ir jo tvirtai siekiančių moterų vaidmenys. Tai visai nerėčia, kad artistė ima naudotis štampais, atrodo vienoda. Atvirkšciai. Ji visuomet randa individualių prisitaikymų. „Prakeiktuosiuose“ ištrigo jos ir Arvydo Dapšio dialogas prieš pat Ezros Menono nužudymą. Scena išspręsta labai paprastai. Jie tiesiog sėdi priešinguose stalos galuose, prie temoje, ir ramiai kalbasi – jokių papildomų fizinių užduočių ar riksmų, ką tarsi siūlytų tekstas: sutuoktiniai drebiamos šiurkščios tiesos apie (ne)štikimybę ir (ne)meilę.

Tuo tarpu Dapšio Menonas pasirodė gana vienodas, neišplėotas. Patyres aktorius, atrodo, atsidūrė pernelyg paprastose ar laisvose aplinkybėse. Tai nepadėjo išsikristaliuoti personažui, o didžioji vaidmens dalis buvo kuriamo vien balsu. Fizika, kurdamas savo personažą, naudojosi Daumantas Ciunis (Pite-

„Miego brolis“

K. ŽIČKYTĖS NUOTR.

ris). Visuomet susigūžęs, bailus, drebantis, jis vis dėlto kažkuo atkarsto kunigaikščio Myškino (Eimundo Nekrošiaus „Idiote“) portretą. Piterio seserį Heizelę vaidina Indrė Patkauskaitė. Ši kartą režisierius neišnaudojo jaunos gabios aktorės galimybų. Iš esmės jų pora scenoje buvo veiksminga tik savo kontras tu Lavinijai bei Orinui.

Dainius Gavenonio kurto kapitono Branto portretas spektaklyje savaip reprezentavo vienintelį „tikrą vyra“. Juo žavisi moterys, vyrai jaučia prievozę konkuruoti, jis pats atrodo ryžtingas, tvirtai einantis link savo tikslų. Seenose su juo galėjai justi vis kylančią aistrą, itampą. Kita vertus, Areima dažnai „pagauна“ reikiama tempą bei išraišką moters ir vyro susidūrimo scenose. Ypač jei jose dalyvauja plastiški aktoriai, kurios režisierius apkrauna fiziniams užduotimis. Galima dar daug kalbėti apie aktorių pasirinkimą, spektaklyje jiems skirtą krūvį, nes iš tiesų beveik vien ant jų pečių gula visa atsakomybė, tačiau svarbesni atrodo režisūros klausimai.

Konkrečiam laikui dramaturgo pritaikytą antikinį siužetą įkėlęs į abstrakčią terpę, Areima ji savo kai vėl priartina prie antikos, tik vietoj choro pasitelkia muziką (kompozitorius ir atlukėjas Liudas Mockūnas), skambančią visą spektaklį, kartais papildančią scenos veiksmą, kartais su juo kontrastuojančią. Gyvi saksofono garsai pasitaisina, tik reikalauja dar tikslesnio aktorių ir muzikanto susiklausymo. Jie staiga išryškina vaidybos akademizmą, ypač ryškų pirmame veiksmme, atrodytų, skirtame tiesiog pa-

Toma Vaškevičiūtė spektaklyje „Prakeiktieji“

D. MATVEJEVO NUOTR.

aiškinti istoriją. Režisūriniai sprendimus pradedame pastebeti tik antrame veiksme, o trečiame ju vis gausėja. Atitinkamai keiciiasi ir vai dyba. Šalia „taisyklingo“ vardinimo atsiranda nemotyvuotų fiziinių ženklių, simbolių, lyg maišant klasiką su šiuolaikiniais menais.

Toks dvilypumas ir lemia tam

tikrą sutrikimą, kartais nesuprantį, kuriuo iš dviejų matomų teatrų turėtum tikėti. Areima gerai jaučia ir valdo spektaklio struktūrą, ritmą bei scenos erdvę. Jis žino, ką norėtų darysti, bet atrodo, lyg nelabai atsirinktu kaip. Kick vyresnis jo kolega Agnus Jankevičius jau turi savo stilų, tačiau po paskutinio jo pastatymo „Miego brolis“ kilo tas pats klausimas kaip ir po „Prakeiktuoj“: ar tikrai reikia viską rodyti taip aiškiai?

Abu režisieriai pasirinko nelengvą medžiagą. Areimai teko susitarkyti su didžiule pjėsės apimtimi, o Jankevičiui – Roberto Schneiderio romaną „Miego brolis“ paversti pjese. Tris valandas trunkantis „Prakeiktieji“ vis dėlto gali išlaikyti žiūrovo dėmesį, o „Miego brolui“ tai pavyksta kur kas sunkiau. Iš pradžių atrodo keista: tekstas įdomus, sudėliotas lyg detektivas, kiekvieno šeimos nario pasakojimas apie Elių Alderį (pagrindinį, scenoje nepasirodantį personažą) atskleidžia vis naujas, nežinomas detalės tiek apie genialųjį muziką, tiek apie pačius pasakotojus. Ilgainiui tampa aišku, kad literatūros scenoje akivaizdžiai per daug.

Režisierui ne visai pavyko iš romanu surakti dramą su nuosekliau veiksmu. Scenos keiciiasi tik tam, kad būtų galima pradėti skaityti naują teksto dalį. Aktoriai savo personažus scenoje kuria gryna fiziškai, jų charakterio pagrindą sudaro forma, o sakomi tekstai skamba neorganiskai, lyg be pagrindimo, nors žodžiai gerokai svarbesni už vaidybinę formą. Beje, gal jiems dar reikia laiko išsiraudinti į vaidybą, išsivažuoti, gal-

būt ilgainiui atsiras daugiau vidinės, motyvuotos jėgos.

Kol kas brandžiausiai atrodo Eimūcio Kvočiausko (Piteris) ir Justo Tertelio (Zefas) kuriami personažai. Kvočiauskas yra mažiausiai suvaržytas fiziškai, jo judesiai natūralūs, nedeformuoti. Tertelis, vaidindamas pusės kūno nevaldantį Elijaus tévą, vis pameta išorinį personažo įvaizdį, tačiau jis bene vienintelis scenoje nuoširdžiai jaučia.

Didžioji dalis režisūrių sprendimų būdingi Jankevičiaus spektakliams. Vaidybos aikštėlę įremina ant grindų patiestas linoleumas, viskas švaru – beveik jokio rekvizito ar dekoracijų, tik centre maža pakyla su kėdute, ant kurios sėdi Nulfas, dar kelios kėdės gilumoje (scenografe – Laura Luišaitytė). Už aktorių nugarų – ekranas projekcijoms (jų autorius – Vaidotas Nevezėauskas). Visą spektaklį scenos gilumoje sėdi keturi juodi angelai – vokalistai. Kaip ir Areima, Jankevičius naudoja gyvą garsą (kompozitorius Marius Baranauskas), jo buvimas atrodo neišvengiamas, kai kalbama apie genialų muziką.

Gržkime prie preteksto, dėl kurio susiejau šiuos spektaklius, – rationalumo. Abu režisieriai logiškai dėlioja visus spektaklių komponentus. Scenoje beveik nėra pašalinė daiktų, bet koks rekvizitas turi aiškią paskirtį ar prasmę. Taip tvarkydami kūrėjai nepalieka nė vienos laisvos vietos, nė vieno daugtaškio. Veiksmo metu viskas aiškiai pasakoma, dažniausiai dar patvirtinama fizinių ženklių. Spektaklis panaseja į tvirtai sunerštą grandinę, bet kur tuomet nežinomybės ar apgaulės žavesys, tikroji spektaklio gyvasčiai? Kažkas, ką išsineši iš salės dar nesuprasdamas, kas tai yra?.. Pui ku, kad režisieriai susikalba su publica, kad vieni kitus suprantą, bet nejaugiai nebereikia pokalbio po spektaklio? Pokalbio mintyse.

Neištirta žemė

Trumpa Vilniaus aukcionų apžvalga

Justė Kučinskaitė

Turbūt čia kaltos Kalėdos, bet tikiuosi, kad drauge tai ir nedrąsus atsigaunantčios ekonomikos, pamažu atsirandančios meno rinkos požymis. Per kelias savaites Vilniuje, kur, kaip nuolat tvirtinama, nėra meno rinkos, spontaniškai įvyko keilių rimtos iniciatyvos, susijusios su meno kūrinių prekyba. Gruodžio 9 d. „Vartų“ galerija organizavo šiuolaikinio meno aukcioną, gruodžio 17 d. įvyko XVII Vilniaus aukcijonas Tolerancijos centre, gruodžio 17–19 d. užsukus į „AntiGaleriją“ buvo galima įsigyti jaunu, nežinomu kūrėjų darbų. Metų pabaigos maratoną užbaigė 16–19 d. prekybos centro „Gedimino 9“ ketvirtame aukšte surengta „Ars'Action'10“ meno mugė.

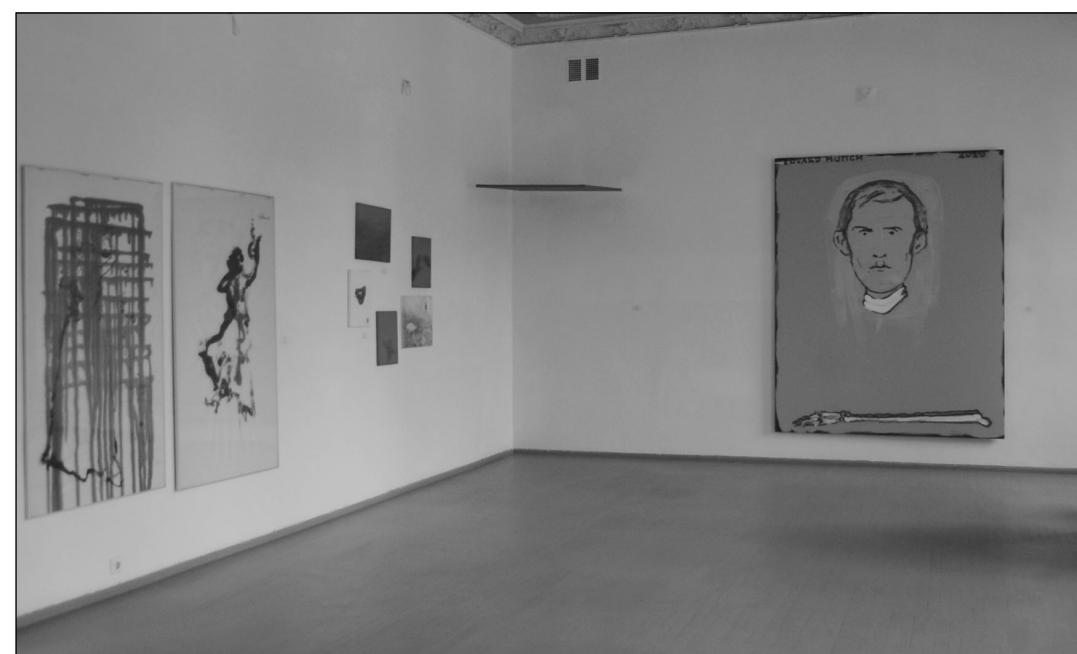
Antrajame „Vartų“ galerijos renegiamame šiuolaikinio meno aukcione buvo galima įsigyti prieš tai vykusios parodos dalyvių darbus. Nenuostabu, kad įvairaus amžiaus aukcione dalyvavusių menininkų daugumą sudarė būtent šios galerijos proteguojami kūrėjai, surengę „Vartuose“ ne vieną parodą. Tai galerijos „senbuviai“: grafikai Kęstutis Grigaliūnas ir Eglė Vertelkaitė, bemaž visi „Artscape“ parodų ciklo dalyviai. Aukcione dalyvavo ir keili minimalistiniai estų menininko Kaido Ole darbai. Ateityje galerijos direktorė Nida Rutkienė tikisi pritraukti į aukciones ir daugiau įdomių užsienio šiuolaikinių menininkų.

Kas pasakytina apie šią grupę menininkų? Drąsiai pavadinčiai juos šiuolaikinio Lietuvos meno elitu. Be tokų stambaus kalibro vidutinės kartos menininkų kaip nacionalinės premijos laureatas Jonas Gasčiūnas, taip pat Kęstučio Grigaliūno, Jurgos Barilaitės ar Lauros Garbštienės, grupės branduolių su-

daro jaunas, itin talentingas kolektyvas: Indrė Ercmonaitė, Ugnius Gelguda, Eglė Karapavičiūtė, Andrius Zakarauskas. Beje, pastarasis tapo brangiausiai aukcione parduoto kūrinių autoriumi – jo tapybos darbas „Peizažo nutapymo būdas“ parduotas už 5900 Lt. Ugniaus Gelgudos spalvota fotografija „Kriminaliniai peizažai“ parduota už 3100 Lt. Mariaus Zavadskio mišrios technikos kompozicija – už 3000 Lt, Eglės Karapavičiūtės drobė – už 2500 Lt, Kęstučio Grigaliūno grafikos darbas „Vien tik mėlyna akyse“ – už 2050 Lt. Iš aukcione buvusių keturiasdešimties darbų parduota dešimt, iš viso už daugiau kaip 20 000 Lt.

Stebėtinai mažos kainos ir vergus pirkėjų dėmesys (salėje buvo vos dešimt potencialių pirkėjų) rodo vis dar atsargią laikyseną šiuolaikinio meno atžvilgiu. Kita vertus, Nida Rutkienė optimistiškai žvelgia į ateitį ir tiki, kad aktualus jaunas menas ir jo pirkėjas ilgaičiai turėtų prisijaukinti vienas kitą. Ne paslaptis, kad investicijos į šiuolaikinį meną yra rizikingesnės nei į saugų laiko atstumą įgijusius klasikinius autorius. Šiuolaikinio kūrinių vertės nustatymo klausimas subjektivės, darbus pirkėjui tenka rinktis ir pasiskliaujant savo skoniu, o tai pasirodo kartais sunkiau, nei aklaipirkti kūrinių su štampu „neabejotinai vertybė“.

Savaitę prieš Kūčias XVII Vilniaus aukcioną Tolerancijos centre surengė „Meno rinkos“ agentūra. Ketvirtus metus iš eilės aukciones rengiančią įstaigą galima būtų laikyti vietinės meno aukcionių rinkos lydere ir pagrindine vietas meno kolekcionierų skonio transliuotoja. Aukcione buvo pristatyta litvakų, religinių, Lietuvos ir Europos dailė bei grafika. Iš viso aukcione nupirkta darbų už beveik 100 000 litų. Pa-

Antrojo aukcione „Vartų“ galerijoje ekspozicijos fragmentas

sak nuolatinį aukcionių dalyvių, egzistuoja ir tam tikros meno pirkinių tendencijos: itin paklausūs XX a. pradžios Lietuvos menininkai išeivai, ypač žydų kilmės, gyvenę ir kūrė svetrum. Šią tendenciją patvirtino gan noriai pirkti Benciono Cukermano, Elijo Grossmano, Yeheskello Streichmano, Sofijos Romerienės darbai. Tuo tarpu religinių dailė šiame aukcione nesulaukė didesnio susidomėjimo. Nors buvo pristatyti garsūs šia tematika kūrė menininkai (Leonardas Gutauskas, Kazys Šimonis, Vytautas Kazimieras Jonynas), už 1800 Lt nupirkta tik nežinomo autorius drobė „Šv. Jadyga“. Brangiausi aukcione įsigyti darbai – Antano Žmuidzinavičiaus peizažas, kurio kaina nuo 7100 Lt šoktelėjo iki 11 850 Lt, ir Timono Niesiolovskio naturmortas už 11 000 Lt.

Kiekvienas pastarųjų metų „Meno rinkos“ aukciones pretenduoja būti specializuotas, teminis. Štai XVII aukcione pranešime spaudai skelbiama, kad Jame bus parduodami „rimti ir konservatyvūs darbai“, XIII aukcione pretenduoja pristatyti „dailės klasikus ir neatrastus menininkus“, o XVI priminta apie „primirštus talentingus autorius ir marginalizuotus Lietuvos dailėsistorijos reiškinius“. Išties garsiausiai

pasaulio aukcionalai, kad ir „Sotheby“ ar „Christie“, irgi yra specializuoti ir skirti tam tikrai temai. Ir kuo siauresnė parduodamų kūrinių tematika, tuo tikslsnei auditorijai jis skirtas ir tuo didesnio dėmesio iš jos sulaukia.

Pirmau siuose „Meno rinkos“ rengtuose aukcioneose būdavo kartu pristatomata ištisa žanrų, laikotarpiai ir stilių mišrainė (pvz., religinių ir kitokios tematikos tapyba, socialistinio realizmo menas, grafika ir piešiniai, karikatūros, kitos medijos, istorinė grafika, japonų grafika, antikvaras, art deco – IV aukciones). Tokie sunestiniai, chaotiski antikvariatai mėgdžiojantys aukcionai tik nurodo, kad tai buvo pirmieji bandymai neištirtoje žemėje. Karštligei atslūgus, vėlesniasi aukcionalus mėginti filtruoti: buvo surengti antikvarių knygų ir žemėlapiai, istorinės grafikos aukcionalai.

Tačiau pasklaidžius tapybos ir grafikos aukcionių katalogus, matyti ta pati tarpkario autorų bazė (Galdikas, Šimonis, Motuza-Matuzevičius ir kt.) su nedidele doze laiko patikrintų modernizmo klasikų (Krasauskas, Kisarauskas, Katinas). Tad susidaro įspūdis, kad šiuo metu bandoma supirkti kuo daugiau lietuvių klasikų darbų, nes rinkos ekspertai tiki, jog ateityje jų ver-

tė kils. Iš pelną orientuoti aukcionalai visada bent kiek pataikauja pirkėjų skoniui. Ir tai nestebina, turint galvoje kišeninę ir izoliuotą mūsų šalies meno rinką. O izoliuota ji todėl, kad valstybės kultūros politika ją tokia padaro. Didžioji dalis aukcionaliuose dalyvaujančių darbų paveldosaugos ekspertų nutarimu negali būti išvežti iš Lietuvos. Vadinasi, jie negali dalyvauti tarptautiniuose meno pardavimo procesuose. O juk kaip tik tai ir kelia kūrinių vertę.

Paradoksalu, kad šiuo metu tarp victiminių meno kolekcionierų itin paklausūs kaip tik tie Lietuvos menininkai išeivai, kurie igijo priapinimą svetrum, kur jų darbus turėjo progos pastebeti ir ivertinti platesnio rato žinovai. Taigi galbūt laikas nustoti būti paranojiems ir suprasti, kad tik atviroje rinkoje meno kūrinių vertę gali kilti. Jei tik, žinoma, mūsų tarpukario klasikai, kuriems reiškiamė sentimentus, apskritai bus įdomūs pašaliciū.

Apibendrinant abiejų aukcionalų rezultatus peršasi išvada, kad bet kuri iniciatyva, skatinanti ir gaivinant meno rinką, yra sveikintinas dalykas. O kad atsirastų meno rinka, būtinai turi sustiprėti vadinamoji vidurinioji klasė, kuri būtų jos katalizatorius ir pagrindinis pirkėjas.

Elva Olafsdottir. „Du suvenyrai iš mėnulio“. 2010 m.

E. OLAFSDOTTIR NUOTR.

Fosilijos kitaip

Elvos Olafsdottir darbų pristatymas „Crack the coconut“

VDA skulptūros katedros patalpose

Danutė Gambickaitė

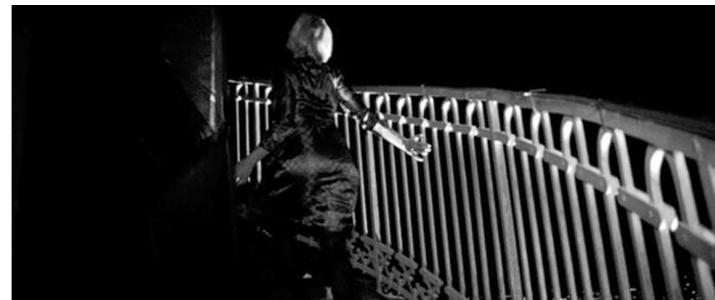
Iš tiesų menas (plačiaja prasme) ir archeologija (gr. senovės mokslas) gali turėti daugybę įvairiausią sąlyčio tašką. Pavyzdžiu, archeologinių radinių dažnai būna meno kūrinių: papuošalas, papuošimas etc. Archeologiniai radiniai, iškasti meno kūrinių ar kitaip atrasti meno kūriniai dažnai kaupiami po vienu (muziejaus) stogu, taip pat nere tai dalijasi vieta įvairių šalių muziejų ir leidinių pavadinimiuose: „Art and Archeology Museum“, „Art and Archeology Magazine“ etc. Iš da-

lies galima menu pavadinti ir archeologiją, pavyzdžiu, radinių ekspozicijos ir kolekcijų kūrimas kokia me nors nacionaliniame muziejuje. Islandų kilmės menininkės Elvos Olafsdottir darbų seriją „Crack the coconut“ galima pavadinti menu apie retrofuturistinę archeologiją. Darbų pristatymo (parodos?) ekspozicijoje, įvairiose patalpos vietose, išsiliešiusios retrofuturistinės atitinkamų objektų fosilijos: kokoso riešutės, figa, kokteilio šiaudelio fosilija. Arba bronzinis kokoso riešutas su figa ir t.t. Vizualinių (šiek tiek ir konceptualų) ekspozicijos vientisumą kick trikdo videofil-

NUKELTA | 7 PSL.

Vengiant piktžodžiauti

Jesperas Justas, Svajonė ir Paulius Stanikai parodoje „Artscape: Danija“ galerijoje „Vartai“

Jesper Just. „Žiaurus atoveiksmis“. 2007 m.

Jolanta Marciauskaitė-Jurašienė

Paskutiniame 2010 metų „Artscape“ regimas iškilių menininkų trejetas – tarsi iškillinga projekto karūna, turint galvoje, kad Paulius ir Svajonė Stanikai yra retai Lietuvos galerijose pasirodantys pasaulinių pripažinimą pelnę menininkai, o Jespero Justo pavardė sukasai pasaulio menininkų šimtuko viduryje. Tai paroda, kurios atidarymo programa su malonumu išsitraukiau iš lentynos dvi pamirštasis knygas: Charleso Baudelaire'o tomelį ir Vincu Pictario pasaką „Lapės gyvenimas ir mirtis“.

Kodėl paroda paskatino prisiimti Baudelaire'ą, turbūt nereikiadaug aiškinti. Juk ne man vien atrodo, kad tie patys fatališki žodžiai – grožis, erosas ir mirtis, nužmėjė visą jo kūrybą, tinka Stanikų kūrybai apibūdinti. Gaivališkas, barokiškai tirštatas, vešlus, prisodintas kvepalų ir kūno aromato, sumišusio su purvu – toks man Stanikų grožio ir mirties tango. Tačiau kodėl „Lapės gyvenimas ir mirtis“ (1970)?

Lietuvių tautosakoje lapės yra blogiausi pasakų personažai, apdomanoti smertiniaisiais bruožais: suktumu, savanaudžišumu, žiaurumu, puikybe. Blogu ju poelgiu pavyzdžiais iliustruojama auklėjamoji didaktika. Tačiau net visuotinai įtikinti lapės nedorybe, vis tiek jažavimės, nes lapė graži ir klastinga,

o jos gyvenimas stilingas. Sakytum, lapė – *femme fatale* iškūnijimas pasakose. Tik jos egzistencija gali vadinis didingai: lapės gyvenimu ir mirtimi.

Taip didingai skamba ir vienas parodoje pristatomų Stanikų kūriinių pavadinimų („Lapės gyvenimas ir mirtis“, 2010). Keista, jmantri dviem didžiulių fotografijų, kurių vienoje „lapė“ gyvena savo apetetingą gyvenimą, o kitoje guli mirties patale, išvairių daiktų ir videodarbo scenografijoje. Nuolatinis galerijos lankytujos iš karto atpažįsta tos scenografijos dalis – galerijos baldus. Ant stalos sustatyti daiktai – taburetė, kabykla, lempa, neaiškus objektas, menantis marmurinį biustą – apversti aukštyn kjomis, išlankstyti, deformuoti, nefunkcionalūs ir „apsimetinėja“ tuo, kuo nėra. (Taburetė iš pirmo žvilgnio palaikiau veidrodžiu.) Prie sofos prisišliejės gulsčias televizorių rodo videoirašą iš kažkokios LTV laidos, kuriame arfininkė grakščiai skambina, matyt, lapės gyvenimą ir mirtį lydinčią melodiją. Visa ši mizanscena – kaip neįkyri ir reflektivumo reikalaujanti didaktika apie nuodėmingą žmogaus būti ir jos laikinumą, išsakyta ezopiška tame, su savotišku humoru ir saviironija. Juk lapė – tai nuotraukose regima pati Svajonė, girta išsidrėbusi ant sofos apsmukusiomis pėdkelnėmis šalia „pošventinio“ stalo. Idėja atrodo

kokčiai iliustratyvi žiūrint vien į fotografijas, o žvilgsniui aprēpiant instaliaciją su visais ją sudarančiais neracionaliai traktuotais daiktais lapės gyvenimas ir mirtis išskyla iki galimos, visa apimančios metaforos. Daiktai „užpainioja“ pagrindinės minties pėdsakus ir kliaidina interpretoriaus protą, nuvesdami tai vienur, tai kitur.

Kitas parodoje eksponuojamas Stanikų kūrinys – Liverpolio bienalėje dalyvavusį mišrių medijų instaliaciją „Alergija saulei“ (2010). Ji sukurta pagal Vokietijos kanclerio Helmuto Kohlio žmonos Hannelore Kohl gyvenimo dramą: žavinga vidutinio amžiaus blondinė, susirgusi alergija saulei ir neištverusiu skausmu bei izoliacijos, pati nutraukė sau gyvybę. Kaip ir ankstesniai kūrinje „Nuopuolis“, kuriame buvo parafracuojamos ikoninių portrė – Claretos Petacci ir Benito Mussolini, Evos Braun ir Adolfo Hitlerio, Elenos bei Nicolae Ceausescu – mirties istorijos, Kohl istorija audžiamos plonytės asociatyvių linijos tarp kraštutinumų: istoriško ir asmeniško, gyvenimo ir mirties, galios ir bejėgystės, aistros ir nusivylimos, skausmo ir grožio. Instaliacijoje matomas besiypسانčios Kohl portretas, apsuptas balto šviesutu, gąsdinančiu iškrėsti piktą gyvenimo išdaigą – išsižiebt pačiu netikėčiausiu momentu, ir viršuje tyrantis trių dalių gaivališkas daugiafigūrių piešinių „debesis“, iš magnetofono trykštanti gyvybinga prancūziška melodija sukuria „svaiginimosi nelaimė“ atmosferą, į kurią žiūrovas įtraukiasi be sutikimo.

Danijos atstovo Jespero Justo videodarbai taip pat geba įtraukti be sutikimo. Pirmiausia apsalsti matydamas jų kokybę: dėmesys kadru kompozicijai, personažų parinkimui, garso takeliui, iki tobulumo iš-

laikyta pasakojimo įtampa, lemianti videodarbo kinematografiškumą. Jausmo prigimties tyrinėjimas, atskleidžiant ją per detales ir sukurtos akimirkos užtęsimą, žiūrovo vertimas išjausti ir išgyventi prime na klasikinius kino sprendimus. (Ne veltui manoma, kad Justo meninei koncepcijai turėjo įtakos tokie režisieriai kaip Ingmaras Bergmanas, Bobas Fosse, Alainas Resnais, Alfredas Hitchcockas, Davidas Lynchas). Kartu nepaprastas formas grynumas pakelia kūrinį į simbolinę plotmę, o nutylėjimas, neišsisakymas iki galo palieka daug laisvės

kais ir kinematografiškais menininko sprendimais dažnai slypi užgau li identiteto, vyriškumo stereotipu ir lygiu vaidmenų klausimų styga.

Stebint „Artscape“ projektą nuolat atsinaujina klausimas, ar pakvieti autorai lygiaverčiai, ar sudaro organiško derinio išpūdį, ar paroda „susiklijuoja“. Ši kartą, manau, Stanikų ir Justo derinys, nepaisant skirtingo raiškos, tarpusavyje susisiekia daugeliu aspektų. Tačiau pagrindinis jų – metaforiškas kalbėjimas apie žmogaus būti, apie tokius fundamentalius dalykus kaip gyvenimas, mirtis, galia, jausmai ir

Svajonė ir Paulius Stanikai. Kūrinio „Alergija saulei“ fragmentas. 2010 m.

interpretacijai. Pavyzdžiu, videodarbe „Žiaurus atoveiksmis“ („A Vicious Undertow“, 2007) rodomas dviprasmiškas dviejų moterų (vyresnės ir jaunesnės) bei jauno vyro ryšys. Melancholišku personažu šviltavimui ir iškalbingais žvilgsniais, rankų prisilietimais tarsi nužymima jausminga dviejų moterų meilės ir neįsiplidymo drama, nors paliekama laisvės ir kitokiam suvokinimui. Tačiau apskritai po poetiš-

grožis, išsakant tik visumos dalį, paleikant žiūrovui pačiam sujungti taškus. Nes, kaip sakė Baudelairės, palyginti su tyra svajone, su neanalizuotu išpūdžiu, griežtai apibrėžtas, pozityvus menas yra piktžodžiavimas prieš Dievą.

**Paroda veikia iki vasario 4 d.
Galerija „Vartai“ dirba antradienį–penktadienį 12–18 val., šeštadienį 12–16 val.**

ATKELTA IŠ 6 PSL.

mas. Jo pateikimas kontrastuoja su precizišku fosilių ir pjedestalu-lentynelių atlikimu. Kita vertus, šis darbas, kiek žinau, yra skirtas skulptūros katedros magistrantų peržiūrai, todėl greičiausiai dar nėra baigtinis.

Skambiausias fosilių (lot. *fossils* – iškastinis) pavyzdys galėtų būti Pompėjos miesto liekanos. Po suakmenėjusiu pelenų sluoksniu ilgą laiką glūdėjo įdomiausios Romos imperijos gyventojų kasdienybės detaliės. Fosilijos neįšengiamai sukaupia storą atminties sluoksnį. Įdomus paradoksas atsiranda, kai Olafsdottir instaliacijoje „Crack the coconut“ situacija parodoma „išvirščiai“ ir fosiliomis (iškasenomis) tampa dabarties arba ateities artefaktai. Čia tarsi susiduriama su savo iškastiniu suvokimo ribotumo, klišių fosilijomis, kurias menininkė atsirenka savo nuožiūra ir pateikia

kaip galimą ateities archeologinių radinių ekspoziciją. Šia simuliacija, ar paradoksū, kritiškai „pamastoma“ apie mums būdingos perceptacijos ribotumą. Sakau „pamastoma“, nes panašūs svarstymai yra gana dažni ir nenauji, bet šiuo atveju Olafsdottir būdas apie tai kalbėti sužavėjo.

Simuliacinės Olafsdottir retroatlanties kaupykla atveria ir dar vieną įdomų sluoksnį, susijusį su išsiaiškintuojama (simuliacine?) nostalgija. Arba, kitaip žodžiais tariant, nostalgija ateicių, vadinas – nežinia kam. Instaliacijoje „Crack the coconut“ siekiant išteisinti dabartį daugiau skolinamas iš susimiliuotos ateities, o ne iš praeities.

Šioje instaliacijoje-simulaciijoje yra ir ironijos (saviironijos), išreikštos vienu žodžiu „retro“. Jis, mano nuomone, prideda instaliacijai nemenką pliusą ir grakščiai ištraukia žiūrėtoją iš kartais kick balokų ir uždarų (hermeneutiškų) interpretacijų ribotumo.

Iš tiesų tas dažnas kalbėjimas

apie laiko sampratą dabarties kultūroje nors ir yra aktualus, bet sukelia nuobodulį, ironiją (saviironiją, kalbančiąjį). Kritiškesnis diskursas tokiu atveju tampa gaivinčiu skersvęju.

Galų gale galbūt šis darbas gali būti savotiška manifestacija: retro (o gal *requiem*) perceptacijos ribotumi, kuriam ir yra vieta šiamet simuliaciniame muziejuje tarp simuliacinių fosilių, šalia iškarpos iš laikraščio su metaforiška antraštė: „Daltonikas Johnis vis dar mano, kad sudėlios Rubiko kubiką per 14 s.“

Vilniaus dailės akademijos skulptūros studija Nr. 234 (Malūnų g. 8, Vilnius). Paroda veikia iki sausio 21 d. pirmadienį–trečiadienį 14–19 val. arba susitarus telefonu: 8 678 89508

Elva Olafsdottir. Instaliacijos fragmentas. 2010 m.

Žvaigždė ar didvyris?

Naujas filmas – „Gainsbourg'as. Didvyriškas gyvenimas“

Šiandien pradedamas rodyti prancūzų režisieriaus Joanno Sfaro filmas „Gainsbourg'as. Didvyriškas gyvenimas“ („Gainsbourg (Vie héroïque)“, JAV, Prancūzija, 2009). Šiuo filmu didžiajame kine debiutavęs Sfaras – garsus komikš, animacinių filmų kūrėjas, vaikų knygų rašytojas. Apie tai, kaip sekėsi kurti filmą, skirtą populiariosios kultūros ikonai Serge'ui Gainsbourg'ui, Sfaras papasakojo „The Independent“. Pateikiame pasakojimo fragmentus.

Joannas Sfaras sako, kad augant Prancūzijoje buvo neįmanoma nėžinoti, kas yra Serge'as Gainsbourg'as. Vaikams jis atrodė beprotiskai patrauklus – visuomet girtas ir nemandas scenoje, besipykstantis su pažystamais ir nepažystamais žmonėmis, kalbantis apie sekšą ir nemalonius dalykus, bet spinduliuojantis protą ir intelektumą. Akivaizdu, kad Gainsbourg'as buvo intelektualesnis už ne vieną savo laiko garsenybę ir taisiesiog prikaustė prie jo jaunuomenės. Atrodė, kad būti suaugusiam – nuostabiausias dalykas, vaikai nekantravo užaugti ir „nusitašti“ kartu su Gainsbourg'u. Dainininkas turėjo rimtų bėdų dėl alkoholio. Visiems žinoma, kaip jis prašė draugų atnešti cigarečių į ligoninę iškart po širdies smūgio. Paklaustas, ar norėtų, kad jo vaikai Gainsbourg'ą laikytų savo idealu, Sfaras atsakė, kad tikrai nepriestarautų. Dainininkas buvo nekenksminga asmenybė. Jis kenkė sau, bet niekados kitiems. Sfaras abejoja, ar prancūzų jaunuomenę tebejaudina tai, kas jaudino Gainsbourg'o amžininkus. Šalis taip pat kitokia, jaunimas auga kitaip nei anais laikais, kai norėjosi priešintis sistemai, sulaužyti visas taisykles ar stereotipus.

Didžiąjį Gainsbourg'o gyvenimo meilę – aktorę ir dainininkę Jane

Birkin – filme suvaidino Lucy Gordon. Britų aktoriė atkakliai siekė šio vaidmens ir buvo atrinkta iš 500 kandidatų. Dieną prieš filmo rödymą Kanuose aktoriė nusižudė. Pasak Sfaro, nelaimės šeščelis lydėjo ji per visą montažą, reikėjo iš paskutinių stengtis nebūti liūdnam: „Filme gausu kadru, į kuriuos nebeliau žiūrėti. Kūriny skirtas Lucy Gordon ne tik todėl, kad mes visi ją labai mylėjome, bet todėl, kad jis persmelktas gedulio, kurį išgyvenome.“ Nelaimė buvo netikėta ir nesuprantama, nes darbas su šia aktore labai džiugino. Sfarras prisimena: „Kažkuo ji priminė Katherine Hepburn – jos moteriškumas spin-duliavo kitaip nei virus gundančių moterų.“

Kita skandalinė filmo herojaus meilė buvo kino žvaigždė Brigitte Bardot, o jos vaidmenį sukūrė „vienintelė Prancūzijos diva“ – modelis ir aktoriė Laetitia Casta. Per-skaičiusi scenarijų, Casta sviedė ji žemėn ir privertė režisieriu skaityti Bardot biografiją. B.B., kaip ir Gainsbourg'as, jau tapo legenda.

Didžiausias iššūkis Sfarui buvo Gainsbourg'o moteris parodyti taip, kad žiūrovai jas įsimylėtų: „Tai ne scenarijas, o kameros judesių, apšvietimo, mizanscenė klausimas. Bardot visada sakydavo, kad buvimas šalia Gainsbourg'o ją verčia

jaustis gražesnę. Man buvo svarbiau tai, kas slypi giliau, rūpėjo pertekiianti esmę.“

Ericas Elmosnino, suvaidinęs legendinį dainininką, Prancūzijoje yra garsus teatro aktorius. Pasak režisieriaus, „jis neturėjo žalio supratimo apie kiną ir nežinojo nieko apie Gainsbourg'ą, todėl be galio nustebau, kad jis toks panašus į dainininką ir elegantiškas. Kiti aktoriai šį vaidmenį būtų priėmę kaip sunkią naštą, o Elmosnino, nieko nežinodamas apie kontroversišką jo asmenybę, manęs paklausė: „Norū prancūzų Kazanovos? Sukurkime naują macho tipą, kuris mano, kad yra bjaurus, ir priverčia daugybę gražiausiu moterų stengtis įtikinti jį nebebūti tokį savikritišką. Tačiau jam nepavyksta savęs pamilti ir todėl kiekviena draugystė išslysta iš rankų.“

Sfaras sako, kad norėjo nei ištęsinti, nei pasmerkti dainininko. Režisierius myli savo herojų, žavisi juo. Filosofiją studijavęs Sfaras pripažįsta, kad visa jo kūryba remiasi tradicine morale, tačiau personažai su ja dažnai diskutuoja.

Iš pradžių buvo planuota, kad finale suvaidins ir Gainsbourg'o dukte Charlotte. Tačiau jai tai pasirodė pernelyg skauda. Gainsbourg'o artimieji sakė, kad šis filmas néra tiksliai biografinė istorija. Tai – vieno menininko pagarbos duoklė kitam.

Sfaras jiems pritaria: „Scenarijų pa-rašau remdamasis atsiminimais ir paties Gainsbourg'o mintimis, tad filmas labiau primena fantazijas, o ne tikslius faktus.“ Režisierius mano, kad jei Gainsbourg'as pats kalbėtų apie save, dalis pasakojimų būtu melas. Todėl ir filme nenorėjės atkurti tikslios dainininko gyvenimo istorijos, o siekės parodyti muzikantą svajonių ir fantazijų srautą.

Sfaras – talentingas grafikas ir iš pradžių filmo idėja buvo įgyvendinta komikse. Išlietas akwareles jis parodė Gainsbourg'o šeimai ir jaučiasi jiems labai dėkingas už supratimą ir palaikymą.

Joannas Sfaras labiau žinomas kaip komiksų kūrėjas, jis išleido per 200 knygų. Posūkis į kiną jam buvo nemenkas iššūkis: „Grafikoje man

filme jis atsiranda lėlės pavidalu ir vis gundo jaunuoli elgtis nedorai. Fantazija neatsiejama ir nuo Sfaro kūrybos. Jam apmaudu, kad producieriams pareikalavus teko atsiaskyti daugybės detalių. Sfaras dievina lėles, ir jei būtų buvusi jo valia, filme jos būtų vaidinusios iki pat pabaigos.

Sfaras pripažįsta kine esas dar mokinys, tačiau yra įsitikinęs, kad kitas jo filmas bus angliskas – prancūzų auditorija Sfaras fantastikos taip gerai nesupranta. Jis nenori mokyti iš Holivudo: „Norū išmoki rašyti scenarijus, bet mokysiuos savaip.“

Nors Joanno Sfaro komiksai dažniausiai skirti vaikams, jie kūpini fantazijos, seksu ir mirties. Svarbiausias yra suaugusiuoj elgesys ir

nebaisu laužyti taisykles, gebu valdyti piešinių gramatiką, o kino kalba man visai nauja. Man patinka ki-nas, patinka tokie filmai kaip „Amerikietis Paryžiuje“, mėgstu Alfredą Hitchcocką, bet nemégstu realistiškų filmų apie neva tikroviską gyvenimą, noriu, kad filmas atskleisti vidinį personažų konflikta. Filme apie Gainsbourg'a režisierius suteikia žiūrovui interpretavimo laisvę: jis pats turi nuspriesti, ar tai buvo istorija apie tragiską žvaigždę, ar apie audringo likimo didvyrį.

PARENĖ AISTĖ RAČAITYTĖ

Kronika

Apdovanojimai už geriausią kino operatoriaus darbą

Pernai įsteigtas Lietuvos kino operatorių asociacijos prizas „Ažuolas“ tampa tradicinis. Šiemet LAC vėl kviečia teikti filmus apdovanojimui už geriausią kino operatorius darbą lietuviškame kine 2010 metais. Konkurse gali dalyvauti pilnametražiai bei trumpametražiai vai-dybinių ir dokumentinių kino filmų, kurių oficiali premjera įvyko 2010 metais.

Apdovanojimo tikslas – skatinti kino operatorių kūrybiškumą ir talentą, kelti šios vienos pagrindinių kino profesijų prestižą.

Konkursas vyksta dvem etapais. Pirmajame – penkių narių žiuri, jį šiemet sudaro kino operatoriai Viktoras Radzevičius, Rytis Kurkulis, Gintas Berzinis, kino režisierius

Romas Lileikis bei kino kritikė Rasa Paukštytė, iš pateiktų filmų atrinkti ir paskelbs tris „Ažuolo“ apdovanimo nominantus. Antrame etape žiūri išrinkta laureata, kuri paskelbs apdovanojimo ceremonijoje 2011 m. kovo 30 dieną.

Norinčius teikti filmus „Ažuolo“ apdovanojimui prašome pristatyti vieną filmo DVD iki 2011 m. sausio 31 d.

Kreipkitis elektroniniu paštu: ry-tisdp@gmail.com; mantas.sat-kus@gmail.com arba tel. 8 698 06 361.

LAC INF.

Gerumo seansuose – tris kartus daugiau globojamų vaikų

Dvi paskutines groudžio savaites vaikų globos namų auklėtinius, vairus su negalia, remintu šeimų vaikus kvietė visi „Forum Cinemas“ kino centrai. Čia jie nemokamai žiūrėjo populiariausius 2010 m. lietuviškai dubliuotus filmus. Jau ketvirtą kartą kino centrų „Forum Cinemas“ organizuoja mėnesinį gerumo seansuose filmus nemokamai galėjo pažiūrėti daugiau nei pusantro tūkstančio likimo nuskriaustų vaikų – tris kartus daugiau negu praėjusiais metais. Atsižvelgus į atokesniuose regionuose gyvenančiu vaikų namų globotinių prasýmus, šiemet akcija vyko visuose šešiuose „Forum Cinemas“ kino centrose, esančiuose penkiuose didžiuosiuose šalių miestuose. Buvo parodyti septyni lietuviškai dubliuoti ir originalo kalba įgarsinti filmai.

Vaikai labiausiai veržesi pamatyti filmus „Kalėdų giesmę“ ir „Bjaurusis aš“, kiek mažiau dėmesio sulaukė „Šrekes. Ilgai ir laimingai“, „Aukštyn“, „Alisa Stebulų šalyje“, „Princesė ir varlius“, „Pelėdų karalystės sargai“.

Prie šios akcijos viešinimo itin prisidėjo žiniasklaida – pagrindiniai lietuviški tinklapiai, televizija, radijas. Iš jų vaikų globėjai sužinojo apie galimybę atvykti į nemokamus kino seansus. Rėmėjai suteikė vairams transportą, o patys vaikų globos namai savo auklėtinius aktyviai registravo į Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje vykusius seansus.

VšĮ Vaikų laikinosios globos namai „Atsigržk į vaikus“ darbuotoja Aušra Rutkauskaitė sako, kad vaikai itin laukia tokų kalėdinų akcijų, nes tai viena iš retų progų pamatyti mėgstamus filmus. Nors už pamokų lankymą vaikai motyvuoti,

jami biliuet į kiną, daugiausia vairuoti filmus pamato tik per gerumo seansus.

Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Vilniaus viltis“ šiemet į gerumo seansus atvedė daugiau nei 150 žmonių, daugiausia vaikų su proto negalia. „Kinas arba spektaklis yra dažniausia mūsų globotinių kultūrinė pramoga, tai bene labiausiai juos džiugina“, – sakė bendrijos darbuotoja Birutė Poškienė.

Mažos dovanos suteikia didelio džiaugsmo. Abiejų organizacijų atstovės tvirtino, kad neatsisakyti jokios paramos ar geros iniciatyvos – kultūriniai renginiai lavina vaikus, suteikia joms naujų žinių ir parodo kitokį pasaulį, nei toji aplinka, kurioje jie šiuo metu gyvena. „Forum Cinemas“ kino centras dėkoja visiems, prisidėjusiems prie šių metų gerų darbų, ir kitais metais vėl skelbs kalėdinį gerų darbų sezonom.

„FORUM CINEMAS“ INF.

Būdas išlikti savimi

Krėslė prie televizoriaus

Rusų aktorius Levas Kruglyj sakė, kad vienintelis teigiamas dalykas, kurio jį išmokė sovietų sistema, buvo individualus pasipriešinimas. Tai ir atskas per prievertą diegiamam kolektyviškumui, ir vienintelis būdas išlikti savimi. To pasipriešinimo pagrindai mano viudu išliko iki šiol, nes nuoširdžiai negaliu suprasti, kodel visus traukia kolektyviniai socialiniai tinklai, kolektyviški aptarimai ir anonimiški komentarai interneite bei kitokios buvimo mase apraškos. Individualaus pasipriešinimo skiepas toks stiprus, kad į kokį nors „Facebook“, matyt, kojų įkelius negetit.

Bet jei rimtai, individualų pasipriešinimą prisiminiai neatsitiktinai. Šią savaitę atsiuveikinome su Anapilin iščiuos režisieriumi Almantu Grikevičiumi. Jo gyvenimas ir kūryba buvo individualus pasipriešinimas sovietinei cenzūrai, balybei, konjunktūros diktatu ir standartinei lietuvių kino raidai. *LTV* šeštadienį (8 d. 18.45) primins Grikevičiaus ir Algirdo Dausos filmą „*Jausmai*“ (1968). Tada iššūkis buvo net filmo pavadinimas, juk jausmai atrodė įtartini ir neprognozuojami. Filmas prabilo apie žmones, net gudžiausias metais neišsižadančius jausmų. Ir netiesiogiai – apie jausmus, siejančius žmones ir jų tėvynę. Grikevičius nemėgo skambią frazią, bet jis visada aist-ringai gynė tiesą ir savo požiūrių į kiną – aukščiausią tiesą.

Be tos individualaus pasipriešinimo mokyklos nebūtų buvę ir Sausio 13-osios, kurią atcinačią savaitę įvairiai filmais ir tiesiogiai iš istorinių vietų transluoja į rėnginius bei maldomis paminės *LTV*. Perskaicius programą gali pasiodyti, kad istorija televizijai yra svarbiu už tai, kas vyksta dabar, kad grožejimasis praeitimis yra svarbiausia lietuvių prievolė. Dabar, kai pro-

„Nuoma“

fesionalių patriotų ir jų organizacijų skaičius tiesiog neįtikėtinas, balsu, kad ir televizija pradeda diegti ritualinį kolektyvinį patriotizmą. Todėl bus įdomu palyginti naujus filmus su tais, kurie buvo sukurti 1991-aisiais ir jau tapo epochos liudijimais. Tie filmai gali pasiroydinti naivūs, bet juose pamatysime tikruosis nesenos istorijos didvyrius. Vytauto Damaševičiaus „*Barikadų vaikai*“ (*LTV*, 13 d. 16.30) herojus – Ignas Šimulionis, jauniausias iš žuvusių Sausio 13-ajų. Edmundo Zubačiaus filme „*Lietuva. Žodžiai iš sąžinė*“ (*LTV*, 12 d. 22.15) užfiksuoja dramatiškiaus 1990–1991 m. įvykių. Retai prisimenamame Henriko Šablevičiaus filme „*Už tėvynę Lietuvą*“ (*LTV*, 11 d. 18.10) rodomi ką tik viešai prabilié pokario partizanai. Sekmadienį (9 d. 18 val.) *LTV* pradės kartoti ir unikalų Jono Meko filmą „*Lietuva ir SSRS žugimas*“, kur jų svarbius įvykius pasižiūrėta ne tik iš anapus vandenyno, bet ir tada dar visai svetimos vakarietiškos televizijos akimis.

Lietuvių žiniasklaidos analitikams galiu perleisti (nemokamai) idomiai temą – siūlau palyginti, kokių filmus ir laidas per nacionalines šventes ir minėjimus rodo ko-

mercinės televizijos. Perskaitęs *LTV* ir *LTV2* programas dažnai pagalvoju, kad visai nepažįstamai šalies, kurioje gyvenu. Bet šalies, kuri žiūri komercines televizijas, tiksliaus, tos šalies stabu, pažinti visai nenoriu. Ateinančią savaitę tų skirtinę salių gyventojus vienys nebent nemari meilė Arnoldui Schwarzeneggeriui, Jackie Chanui, Stevenui Seagalu ir psichikos anomalijoms. *LTV* švavkar (7 d. 23 val.) pakvies pasižiūrēti Williama Butlerio filmą „*Beprotinamis*“ (2004). Filmo herojus – jaunas gydytojas. Patekęs į psychiatrijos kliniką, jis pradeda aiskintis jos paslaptis, glūdinčias praeityje. Dar viena dovanėliai siaubo filmų ir sovietmečiu populiariai kokteilių gerbėjams – Mary Lambert 2005 m. „*Miesto legendos. Krivinoji Merė*“ (*LNK*, 8 d. 0.55). Pakojimas apie tai, kuo baigiasi praeities demonų ir užkeikimų žadinius, savaip pamokomas.

Dar vieną pamokomą reginį *LNK* rodydys šiandakt (7 d. 01.50). Tai filmų apie vieną namuse ir Harij Poterį režisieriaus Chriso Columbuo „*Nuoma*“ (2005). Šią populiaraus Brodvėjaus miuziklo ekranizaciją savo ruožtu įkvėpė Giacomo Puccini opera „Bohema“. „*Nuomas*“

herojai yra du draugai – videomenininkas Markas ir kompozitorius Rodžeris. Pastarasis serga AIDS ir prieš mirti nori spėti baigtį kurti paskutinę dainą. Tačiau susitikimas su jauna narkomane Mimi pakeis jo gyvenimą... (Idomu, kodėl lietuvių serialų scenaristams nekilo mintis perkelti Žemaitės „Marčios“ kad ir į šiuolaikinį Kauną?)

Briano Koppelmano ir Davido Levieno 2009 m. filmo „*Vienišius*“ (*BTV, švavkar, 7 d. 21.30*) herojus visai atpažįstamas net pas mus. Tai penkiasdešimtmetis Benas (Michael Douglas). Jis atrodo puikiai, turi išmintingą žmoną (Susan Sarandon), suaugusią dukrą ir mylimą anūkėlį. Taip pat jis turi automobilių saloną. Bet likimas nusisuka, ir Benas praranda firmą. Jis išsiskiria su žmona, santykiai su dukra nutrūksta. Vis dėlto gyvenimas išgyja naujų spalvų, o Beno sprendimai tampa vis rizikingesni. Nežinau, ar tokie filmai gali paguosti penkiasdešimtmečius, bet režisieriai daro viską, kad mus įtikintų, jog tikrasis gyvenimas prasidėda daug vėliau nei galvome.

Geriausius šios savaitės filmus, kaip ir „*Jausmus*“, televizijos rodė

jau ne kartą. Priminsiu bent porą iš jų. Davido Cronenbergo 2007 m. „*Rytiški pažadai*“ (*TV3, 9 d. 21.30*) – man vienas geriausiu praejusio dešimtmečio filmų. Gydytojos (Naomi Watts), kuri šių dienų Londone ieško gimdykloje mirusios prostututės dukrelės artimųjų, klajonės – tai ir kelionė po šių dienų pragaro ratus, prisodrinta intertekstualių užuominų ir graiku tragedijų citatų, ir bandymas suprasti šiuolaikinio pasaulio prievertos ištakas. Filmas rūstus, lyg Temzės – šių laikų Stikso – vandenys, kuriuose naujam gime nori paskandinti jos tévas.

Klasikinį holivudinį kiną švavkar (*LTV2, 7 d. 18.55*) primins Johno Frankenheimerio 1964 m. „*Traukinys*“. Jo veiksmas nukels į 1944-ųjų Prancūziją. Vokiečių pulkininkas von Valdheimas turi išsiusti prancūzų dailės šedevrus į Vokietiją. Traukinį lydi geležinkeliniškas – Pasipriešinimo dalyvis. Siužetas paprastas, bet Holivudo magijai, Prancūzijos peizažams ir puikiems aktoriams Buruli Lancasterui, Paului Scofieldui, Jeanne Moreau, Michelui Simonui atsispiro neįmanoma.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

„Vienišius“

Kronika

Metai baigési – metai prasidėjo

Praėjė metai kompozitorui Anatoliui Šenderovui buvo aktyvūs – kūrinių atlikimai Čekijoje, Izraelyje, Suomijoje, Italijoje, Vokietijoje, o visai nesenai Maskvoje buvo atliktas jo Koncertas smuikui ir kameriniams orkestrui (griežė solistik Ingrida Rupaitė ir Šv. Kristoforo kamerinių orkestras, diriguojamas D. Katauskas, fortepijono partiją orkestre atliko pats autorius). Metai pasibaigė įspūdingai – gruodžio 17 d. autoriniu koncertu „Piano.lt“ salėje, jį kompozitorius pavadino gimtadienio (2010-aisiais A. Šenderovui sukako 65 metai) koncertu.

„Mano gimtadienis iš tikruju jau seniai praėjo – rugpjūčio 21 dieną, – rašo A. Šenderovas koncerto programoje. – Atšvenčiau jį tik šampantu. Galvojau, kad ši kartą apsicisiu be muzikos. Bet... nepavyko... Gimtadienis muzikui – tai ne tik šampantu. Tai – susitikimas su draugais,

D. MATVEJEVO NUOTR.

pamästymai apie gyvenimą, jo traumas ir džiaugsmus, prisiminimai muzikos garsais... Gimtadienis – tai koncertas. Taigi, už visus gimtadienus, kurie vyko ir dar įvyks šiaiš metais! Už draugus! Už Muziką!“ Po tokiu *motto* buvo galima laukti vos ne pramoginio koncerto. Tačiau pilnuteleje salėje skambėjo jau laiko patikrinti A. Šenderovo kūriniai – „Keturi Sigito Gedos eileraščiai“ balsui ir fortepijonui, Dialogai dviem smuikams, Styginių kvartetas D. Šostakovičiaus atminimui,

„Giesmė ir šokis“ fortepijoniniam trio, „Sulamitos giesmės“ – kūrinys, tapęs autorius hitu... Atlikėjai – patyrę meistrai Ingrida Armonaitė, Rimantas Armonas, Irena Uss-Armonienė, Valstybinio simfoninio orkestro koncertmeisteris Zbignevas Levickis, šalia jų – dar studijuojantis jaunimas: dainininkė Laura Stančikaitė (Reginos Maciūtės kl.), styginių kvartetas – Simona Venclavaitė, Ieva Eidukonytė, Ieva Sruogytė ir Giedrius Žukauskas (Audronės Vainiūnaitės kl.). Reniginį įrėmimo Sigito Gedos poetinis žodis koncerto pradžioje ir jo „Giesmėi Giesmės“ vertimo ištrauką pries atlikant „Sulamitos giesmes“ (skaitė aktorė Agnė Gregorauskaitė).

Koncertą vedė profesorius Petras Kunca, o ūmaikštūs A. Šenderovo komentarių įnešė gražią ironijos gaidą. Buvo jaučiamā publikos, atlikėjų ir kompozitorius bendravimo atmosfera. Gražiu akcentu taip „Keturių miniatiūrų“ 1977 metų vaizdo įrašo demonstravimas, kur solo partiją atlieka kompozitorius tėvas, violončelininkas Michailas Šenderovas, o fortepijono – 33 metų A. Šenderovas.

Antroji dalis (vietoj pertraukos visa publika buvo pavažinta šampanu – vis dėlto gimtadienis!) prasidėjo Autorių teisių agentūros direktoriaus Edmundo Vaitiekūno pasisakymu: jis A. Šenderovui įteikė LATGA-A metinį apdovanojimą – „Aukso žvaigždė“ už nuopelnus kūrboje 2010 metais.

O sausio 4 d. kompozitorius Los Andželos Žydų universiteto kvietimu jau išskrido į Ameriką, kur bus atlikti jo Trio fortepijonui, smuikui ir violončeliui, taip pat „Sulamitos giesmės“ violončeliui, fortepijonui, perkusijai ir dvimi išilginėmis fleitom. Solo partiją atliks argentiniečių violončelininkas Antonio Lysy, nesenai apdovanotas „Latin Grammy“ prestižiniu prizu. Fortepijono partiją skambins autorius.

Sausio 9 d. A. Šenderovas dalyvaus simpoziume, skirtame jūdėjų literatūros klasikui, žydų avangardo menininkų sambūrio Jung Vilne („Jauna-

sis Vilnius“) nariui poetui Abrromui Suckeveriui (1913–2010). Numatas taip pat universiteto studentų susitikimas su kompozitoriumi, bus demonstruojama jo muzika.

Kovo 10 ir 11 d. Italijoje, Baryje bus atliktas A. Šenderovo „Concerto in Do“, už kurį autorius pelnė Europos kompozitoriaus premiją (2002); kūrinys, atliekamas violončelininko D. Geringo, yra skambėjęs Vokietijoje, Švedijoje, Lenkijoje, Japonijoje. Ši kartą koncertą atliks serbų violončelininkė Jelena Očić.

Balandžio 9 d. Vilniuje, Nacionalinėje filharmonijoje, skambės A. Šenderovo „Skambi naktis“ balsui, perkusijai ir simfoniniams orkestrui (tekstai Lacrimos ir M.K. Čiurlionio). Ta pačią dieną Australijoje, Adelaidoje vėl bus atliktas „Concerto in Do“ – ši kartą jį grieš D. Geringas ir Adelaidos simfoninis orkestras. Kompozitorius planuoja – naujas baletas, koncertas... Metai prasidėjo.

„7MD“ INF.

Parodos	Lietuvos dailininkų sajungos parodų salė Vokiečių g. 4/2 nuo 12 d. – XVII tarptautinio tapytojų plenero Antanui Samuoliui atminti paroda	Valstybinio Vilniaus Gaono žydu muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Vaizdo ir garsos paroda „Akimirka su Jung Vilne. Iš muziejaus fondų“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Eugenijaus Varkulevičiaus tapybos paroda	UTENA A. ir M. Miškinių viešoji biblioteka Maironio g. 12 nuo 11 d. – Lietuvos individualių namų architektūros paroda „Houses LT“
VILNIUS				Spektakliai
Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija iki 16 d. – paroda „Lietuvos kinas ir dailė“ „Kadrai iš Šarūno Barto filmo „Septyni nematomi žmonės“ iki 9 d. – architektūros paroda „Našlaičiai“				VILNIUS
Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI-XIX a. Paroda „Lili Paškauskaitės švytintys ir spindintys portretai“ Vlado Drėmos darbų paroda				Nacionalinis operos ir baletos teatras 7 d. 18.30 – S. Prokofjevo „ROMEO IR DŽULIETA“. Dir. – M. Staškus 8 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – J. Geniušas 9 d. 12 val. – P. Čaikovskio „SPRAGTUKAS“. Dir. – M. Staškus 14 d. 18.30, 16 d. 18 val. – G. Puccini „MADAM BATERFLAI“. Dir. – M. Staškus 15 d. 18.30 – P. Čaikovskio „GULBIŲ EŽERAS“. Dir. – R. Šervenikas
Radvilų rūmai Vilniaus g. 22 Paroda „Kaip tai atsitiko Didžiajame mūsyje... Žalgirio atodangos“				Nacionalinis dramos teatras Didžioji salė 7 d. 18.30 – A. Shnitzlerio „10 DIALOGŲ APIE MEILĘ“. Rež. – Y. Ross 8 d. 18.30 – Molire'o „ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – I. Bučienė 9 d. 12 val. – K. Čiukovskio „DAKTARAS AISKAUDA“. Rež. – E. Jaras 12 d. 18.30 – R. Cooney „MEILĖ PAGAL GRAFIKĄ“. Rež. – A. Večerskis 13 d. 18.30 – R.W. Fasbinderio „JUODOJI NAŠLĖ (LAISVĖS KAINA)“. Rež. – Y. Ross 14 d. 18.30 – brolių Presniakovų „HUN-GARICUM (LIŪDNAS DETEKTYVAS)“. Rež. – R. Kudzmanaitė 15 d. 18.30 – T. Dorsto, U. Ehler „AŠ FOJERBACHAS“. Rež. – V. Masalskis 16 d. 12 val. – J. Švarco „RAUDONKEPURĖ“. Rež. – E. Jaras Mažoji salė 8 d. 16 val. – J. Griškoveco „PLANETA“. Rež. – A. Dainavičius 9 d. 16 val. – L. Bärusso „SEKSUALINÉS MŪSŲ TÉVŲ NEUROZÉS“. Rež. – R. Kudzmanaitė 11 d. 18.30 – A. Gotesmano „DIEVO ŽMOGAUS ISTORIJA“ 13 d. 18.30 – F. Dostojevskio „NUOLANKIOJ“. Rež. – V. Masalskis 14 d. 18.30 – E. Ashley „GAIÐUKAS“. Rež. – J. Smoriginas 15 d. 16 val. – S. Mrožeko „NAŠLÉS“. Rež. – S. Račkys 16 d. 16 val. – H. Ibsero „MEISTRAS SOLNESAS“. Rež. – Y. Ross
Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3/A Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“				Vilniaus mažasis teatras 9, 16 d. 12 val. – PREMJERA! J. Donaldson „KAS TAS GRUFAS?“. Rež. – A. Gluskinas 11 d. 18.30 – T. Williamso „STIKLINIS ŽVERYNAS“. Rež. – A. Šablauskas („Naujasis teatras“) 12 d. 18.30 – J. Reza „ATSIKTINIS ŽMOGUS“. Rež. – J. Vaitkus 14 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGASKARAS“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys 15 d. 18.30 – A. Čechovo „VITŠNIŲ SODAS“. Rež. – R. Tuminas
Lietuvos nacionalinės muziejus Naujasis arsenalas Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių būties kultūra Kryždirbystė Lietuvių liaudies muzikos instrumentai Paroda „Lietuvos Sentikių bažnyčiai 300 metų“				Dailės parodų rūmai Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 Projekto „Senieji menai ir amatai“ rekonstrukcijų paroda „Jaunikis akmenis amžius: drabužiai, pluoštais, pinta dirbiniai“ iki 16 d. – tarpdisciplininė paroda „Laiko“ iki 9 d. – grupinė bienalės „Erozija“ paroda
Senasis arsenalas Arsenalo g. 3 Lietuvos proistorė				Kultury komunikacijų centras Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4 iki 15 d. – François Bellenger (Prancūzija) grafikos darbų paroda „Graviruota spinta“
Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644				Klaipėdos galerija Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4 iki 8 d. – autorinių rankų darbo lėlių paroda
Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilniaus bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrinėjimų medžiaga“				Herkaus galerija Herkaus Manto g. 22 Broniaus Rutkausko tapybos darbų paroda „Būsenos“
Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 iki 9 d. – paroda „Durys atsidaro? Baltarusių menas šiandien“ Paroda „Formalizmas: ne sėkmės“ Šiuolaikinio meno centro vitrinoje Juozo Laivio ir Tomo Danilevičiaus paroda „Menas nereikalingas, bet tik menininkai to nežino“				ŠIAULIAI Galerija „Laiptai“ Žemaitės g. 83 nuo 7 d. – Eugenijaus Nalevaikos akvarelės paroda „fragmENtai“
Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 „Artscape“: Jesperas Justas (Danija), S&P Stanikai				Galerija „Laiptai“ Žemaitės g. 83 nuo 7 d. – Eugenijaus Nalevaikos akvarelės paroda „fragmENtai“
„Arkos“ galerija Aušros Vartų g. 7 Paroda „Peizažo mimikrija ir kamufliavimas“				Dailės galerija Vilniaus g. 245 iki 15 d. – paroda „22:22“
„Titaniko“ ekspozicijų salės Maironio g. 3 Dailininkų grupės „Angis“ paroda				Aušros alėjos rūmai Aušros g. 47 iki 8 d. – Šiaulių krašto tautodailininkų jubiliatų kūrybos paroda Nijolės Masiliūnienės siuvinėjimo kryželiu darbų paroda „Pirmieji žingsniai“
Vilniaus fotografių galerija Stiklių g. 4 iki 14 d. – fotografių paroda „Jaunieji Rusijos fotografi 2010“				Ch. Frenkelio vilá Vilniaus g. 74 Paroda „Šventoji šeima dailėje“
Vilniaus rotušė Didžioji g. 31 Bronės Mingailaitės-Uogintienės tapybos darbų paroda				Poeto Jovaro namas Vytauto g. 116 Stiliuza XX a. I pusės erdvė – „Knygynas“ ir atnaujinėto poeto Jono Krikščiūno-Jovaro gyvenamojo aplinka (XX a. 6–7 dešimt. interjerai)
Jono Meko vizualiųjų menų centras Gynėjų g. 14 Paroda „Raktas į meną“				PANEVĖŽYS Dailės galerija Respublikos g. 3 iki 16 d. – Panėvėžio tarptautinio keramikos simpoziumo paroda
				Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka Respublikos g. 14 Mariaus Mindaugo Danio tapybos darbų paroda
				DRUSKININKAI M.K. Čiurlionio memorialinis muziejus M.K. Čiurlionio g. 35 Mstislavo Dobužinskio (1875–1957) grafikos paroda „Lietuva XX a. pr.: architektūros fragmentai“

Nuoširdžiai užjaučiame
Liudviką JAKIMAVICIŪ
mirus tėvui.

„7 MENO DIENOS“

9 d. 12 val. – „RONJA PLÉŠIKO DUKTÉ“ (pagal A. Lindgren apysaką). Rež. – D. Jokubauskaitė
9 d. 18 val. – D. Privalovo „SENIAUSIŲ PROFESIJŲ ŽMONĖS“. Rež. – B. Latėnas (Salė 99)
11 d. 18 val. – dokumentinio f. pristatymas „Valstybinio jaunimo teatro „Metrasis“ 1965–75 m. Rež. – R. Karvelis
13 d. 18 val. – A. Slapovskio „BAUSTI NEGALIMA PASIGAILIĒT!“ (Pjesė Nr. 27). Rež. – D. Tamulevičiūtė (Salė 99)
14 d. 18 val. – I. Menchellio „KAPINIŲ KLUBAS“. Rež. – A. Latėnas
15 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)
15 d. 18 val. – W. Shakespeare'o „JEI TAIP, TAI ŠITAIP“. Rež. – P.E. Budraitis
16 d. 12 val. – A. Giniocič „JUZÉ DYKAUDIONIS“. Rež. – Aidas Giniotis
16 d. 18 val. – H. Ibseno „ŠMÉKLOS“. Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)
Vilniaus teatras „Lelė“
Didžioji salė
8, 9 d. 12 val. – PREMJERA! J. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis
15 d. 12 val. – S. Siudikos „TRYΣ PARŠIUKAI“. Rež. – A. Mikutis
16 d. 12 val. – S. Maršako „KATÉS NAMAI“. Rež. – A. Mikutis
Mažoji salė
8 d. 14 val. – „KIŠKIŲ SUKILIMAS“ (pagal K. Binkio poemą). Rež. ir dail. – R. Driežis
15 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „PELENÉ“ (Ch. Perrault pasakos motyvais). Rež. – N. Indriūnaitė
14 d. 18.30 val. – V.V. Landsbergio „VILIS“. Rež. – V.V. Landsbergis
15 d. 18.30 val. – „PASVYDO“ (A. Strazdo eileraščių pamatymai suaugusiems). Rež. ir dail. – A. Bagočiūnaitė-Paukštienė
16 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „BALOTOS PASAKOS“ (pagal H.Ch. Anderseno pasakas). Rež. – N. Indriūnaitė
„Menų spaustuvė“
5 d. 19 val. – PREMJERA! „TAMSIOJI PUŠE“. Choreogr. – E. Stundytė
7, 9 d. 19 val. – PREMJERA! „ANTIGONÉ (NE MITAS)“. Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratas“)
12 d. 11 val. – PREMJERA! „PASAULIO SUTVÉRIMAS“ (teatras „Dansema“)
12 d. 16 val. – „AVINÉLIO KELIONĖ“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)
13 d. 11 val. – „O KAS ČIA?“ Choreogr. – S. Mikalauskaitė ir I. Pačėsaitė (teatras „Dansema“)
13 d. 16 val. – „BALTOJI STIRNA“. Rež. – V. Kublinskas („Trupė liūdi“)
14 d. 11 val. – „PELIUKAS GITAROE“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)
14 d. 16 val. – PREMJERA! „GANDRO DOVANA“. Kūrybinė grupė A. Mikutis, S. Degutytė, D. Rakauskas, S. Dikciūtė, V. Narkevičius
14 d. 19 val. – PREMJERA! „MONO SAPIENS“. Rež. V. Kublinskas
15 d. 12 val. – „SENELÉS PASAKA“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
15 d. 16 val. – „DIVIDUKAS“. Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratas“)
16 d. 12 val. – PREMJERA! „NEKLASINÉK, JULYTE!“ Rež. – A. Dilytė
16 d. 14 val. – „EGLĖ ŽALCIŲ KARALIENĖ“ („Stalo teatras“)
VGTU teatras-studija „Palépē“
8 d. 17, 19 val. – „LAUKIU LAIŠKO“. Rež. – D. Bražūnas
KAUNAS
Kauno valstybinis dramos teatras
7 d. 11 val., 9 d. 11, 14 val. Mažojoje scenoje – PREMJERA! „KIŠKIS PABÉGÉLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygelę „Lapė ir kiliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė

7 d. 15.30 ir 18 val. Penktajoje salėje – „MODERATORIAI“. Rež. – A. Kurienius
8 d. 12 val. Ilgajoje salėje – I. Paliulytės „ANDERSEN GATVĖ“ (H.Ch. Andersen biografijos ir pasakų motyvais).
8 d. 19 val. Mažojoje scenoje – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELIUS“. Rež. – V. Malinauskas
9 d. 17 val. Parketinėje salėje – L. Razumovskojos ir A. Obrazcovos „ŽVAIGŽDŽIŲ VAIKAS“ (O. Wilde'o kūrybos motyvais).
Rež. – A. Lebeliūnas
Kauno muzikinis teatras
5 d. 18 val. – L. Fall „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius
6 d. 18 val. – J. Strausso „NAKTIS VENECIJOJE“. Dir. – J. Geniušas
7 d. 18 val. – Ch. Gounod „ROMEO IR DŽULJETA“. Dir. – J. Geniušas
8 d. 18 val. – I. Kálmáno „SILVA“. Dir. – V. Visockis
9 d. 12 val. – „SNIEGO KARALIENĖ“. Dir. – J. Janulevičius
14 d. 18 val. – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĘJAS“. Dir. – J. Janulevičius
15 d. 18 val. – F. Leháro „LINKSMOJI NAŠLĖ“. Dir. – J. Geniušas
16 d. 12 val. – Z. Bružaitės „GRYBŲ KARAS IR TAIKA“. Dir. – V. Visockis
16 d. 18 val. – C. Colemano „MIELOJI ČARITI“. Dir. – J. Geniušas
ŠIAULIAI
Šiaulių dramos teatras
7 d. 18 val. – R. Harlingo „PLIENINÉS MAGNOLIJOS“. Rež. – R. Steponavičiūtė
8 d. 18 val. – C. Gozzi „PRINCESÉ TURANDOT“. Rež. – A. Giniotis
9 d. 12 val. – „SAUSIO ŽIBUOKLÉS“ (pagal S. Maršako pasaką). Rež. – N. Mirončikaitė
9 d. 18 val. – R. Lamoureux „SRIUBINÉ“. Rež. – N. Mirončikaitė
15 d. 18 val. – C. Goldoni „VIEŠBUČIO ŠEIMININKÉ“. Rež. – R. Steponavičiūtė
16 d. 12 val. – „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (brolių Grimų pasakos motyvais). Insc. aut. ir rež. – R. Steponavičiūtė
16 d. 18 val. – J. Fosse „VIENĄ VASAROS DIENA“. Rež. – A. Vidžiūnas
PANEVĖŽYS
J. Miltinio dramos teatras
8 d. 17 val. – M. Katiliško „MIŠKAIS ATEINA RUDUO“. Rež. – R. Rimeikis
9 d. 12 val. – M. Astrachan, E. Žukovskojos „PIFO NUOTYKIAI“. Rež. – V. Blėdis
9 d. 17 val. – M. Zalytės „VISI ŽMONĖS KATINAI“. Rež. – A. Keleris
Valstybinio jaunimo teatro spektakliai
12 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ANGELŲ PASAKOS“. Rež. – V.V. Landsbergis
12 d. 18 val. – M. Norman „LABANAKT, MAMA“. Rež. – A. Latėnas ir G. Storpiškis
14 d. 18 val. – F. Goodricho, A. Hacketo „VISADA TAVO, ANNA FRANK“. Rež. – V. Jevsejevas
15 d. 17 val. – P. Šeferio „MEILÉS ELIK-SYRAS“. Rež. – A. Lebeliūnas
16 d. 12 val. – S. Maršako „KATÉS NAMAI“. Rež. – V. Mazūras
16 d. 17 val. – J. Poirett „BEPROTIŠKAS SAVAITALGIS“. Rež. – A. Keleris
ALYTUS
Dramos teatras
13 d. 18 val. – „NESIBAIGANTI VIENATVĖ DVIESE“ (pagal S. Parulski). Rež. – A. Kinderis
Koncertai
Lietuvos nacionalinė filharmonija
Menų festivalis „Kalėdiniai vakarai“
8 d. 19 val. Vilniuje, Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje , – Maskvos valstybinės akademinių filharmonijos ansamblis „Seno-

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Aukščiau gegnes, dailidės ; Susipažinkite: Simoras : [apysakos] / J.D. Salinger ; iš anglų kalbos vertė Nerijs Maliukevičius ir Laimantas Jonušys. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, 2010 (Kaunas : Indigo print). – 157, [1] p. – („Baltų lankų“ rinktinė proza, ISSN 1822-6930). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-23-412-8

Ada : kasdienio gyvenimo scenos ir charakteriai : romanai / Józef Ignacy Kraszewski ; iš lenkų kalbos vertė Irena Aleksaitė. – Vilnius : Gimtasis žodis, 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). – 414, [2] p. – Tiražas [1300] egz. – ISBN 978-9955-16-352-7

Amo sūpuoklės : [romanas] / Herta Müller ; iš vokiečių kalbos vertė Antanas Gailius. – Vilnius : Versus aureus, [2010] (Vilnius : Petro ofsetas). – 285, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-34-280-9 (jr.)

Apysakos / Fiodoras Dostojevskis ; sudarė, iš rusų kalbos vertė ir paaškinimus parengė Ramutė Rybelienė. – Vilnius : Margi raštai, 2010. – . – ISBN 978-9986-09-407-4 (jr.)

T. 1. – 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). – 401, [4] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-09-406-7

Baltoji obelys pūga = Белых яблонь дым : [eileraščių ir poemų rinkinys] / Sergejus Jeseninas ; [sudarytojas Julius Jasaitis ; eiles vertė Jonas Jakštės, Julius Jasaitis, Jonas Mačiukevičius ... [et al.]. – Vilnius : Žuvėdra, 2010 (Vilnius) : Spauda). – 397, [2] p. : portr. – Gretut. tekstas liet., rus. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-669-74-6

Bendardarbis : [romanas] / John Grisham ; iš anglų kalbos vertė Vilma Krinevičienė. – Kaunas : Jotema, [2010] (Kaunas : Spindulio sp.). – 349, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-274-5 (jr.)

Demonai : triju dalių romanai / Fiodoras Dostojevskis ; iš rusų kalbos vertė ir paaškinimus parengė Algimantą Antanavičių. – 2-oji laida. – Vilnius : Margi raštai, 2010. – 2 t. – ISBN 978-9986-09-402-9 (jr.)

T. 1 : 1-2 dalys. – 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 566, [2] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-09-397-8

T. 2 : 3 dalis. – 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 319, [3] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-09-401-2

Dienoraštis raudonos odos viršeliais : pagal pamestų kasdienių užrašų puslapius atkurtas gyvenimas / Lily Koppel ; iš anglų kalbos vertė Jonas Čeponis. – Kaunas : Jotema, [2010] (Kaunas : Spindulio sp.). – 335, [1] p. : iliustr. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9955-13-272-1 (jr.)

Dovana : [romanas] / Cecilia Ahern ; iš anglų kalbos vertė Milda Dyke. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Aušra). – 309, [2] p. – Tiražas 2200 egz. – ISBN 978-9955-38-781-7 (jr.)

Egiptologas : romanai / Arthur Phillips ; iš anglų kalbos vertė Arvydas Malinauskas. – Kaunas : Jotema, [2010] (Kaunas : Spindulio sp.). – 352 p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-275-2 (jr.)

Galudaržės krunė : [impresijos] / Ineza Juzeja Janonė. – Vilnius : Versus aureus, [2010] (Vilnius : Petro ofsetas). – 220, [3] p. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-9955-34-287-8

Gernsio literatūros ir bulvių luppenų pyrago draugija : [romanas] / Mary Ann Shaffer, Annie Barrows ; iš anglų kalbos vertė Loreta Gema Baltaduonė. – Vilnius : Versus aureus, [2010] (Gargždai (Klaipedos r.) : Print-it). – 333, [1] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-34-282-3

Gimnastika visiems : 50 eileraščių pozos / Tomas Arūnas Rudokas ; [iliustravo Aistė Kisarauskaitė]. – Kaunas : Kitos knygos, [2010] (Kaunas : Aušra). – 113, [1] p. : iliustr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-427-018-5

Iš interneto į vedybų guoli : romanai / Sophie Berg ; iš vokiečių kalbos vertė Arijana Kurz. – Vilnius : Versus aureus, [2010] (Gargždai (Klaipedos r.) : Print-it). – 335, [1] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-34-286-1 (jr.)

Javadas : [eiliuota proza, mažieji tekstai] / Algirdas Šeškus ; [konceptacija ir dizainas Malvinos Jelinskaite]. – [Kaunas] : Kitos knygos, [2010] .

Kn. 1. – [2010] ([Vilnius] : Standartų sp.). – 316, [4] p. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-609-427-017-8 (jr.)

Laimingas žmogus : [romanas] / Laurent Gounelle ; iš prancūzų kalbos vertė Erika Sabaliauskaitė. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 204, [2] p. – Tiražas 2300 egz. – ISBN 978-9955-38-852-4 (jr.)

Nebaitgas pokalbis : paskutinieji nuo kryžkelės : [novelijų ir eseistinių kūrinii rinktinė] / Eugenijus Ignatavičius. – Vilnius : Žuvėdra, 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). – 238, [1] p. – Tiražas [600] egz. – ISBN 978-9955-669-68-5 (jr.)

Paradiso : romanai / Thomas Klupp ; iš vokiečių kalbos vertė Gytis Norvilas. – Vilnius : Gimtasis žodis, 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). – 239, [1] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9955-16-790-7

Rankinukas : eileraščiai ir miniatiūros / Aušra Kazlauskienė ; [nuotraukos Rūtos Kazlauskaitės]. – Vilnius : A. Kazlauskienė, 2010 (Vilnius : Spauda). – 103 p. : iliustr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-95205-0-6

Tūkstantis saulų skaisčių : [romanas] / Khaled Hosseini ; iš anglų kalbos vertė Jonas Čeponis. – Kaunas : Jotema, [2010] (Kaunas : Spindulio sp.). – 382, [2] p. – Tiražas [2500] egz. – ISBN 978-9955-13-277-6 (jr.)

Vandens metodas : romanai / John Irving ; iš anglų kalbos vertė Leonas Judelevičius. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Vilnius : Sapnų sala). – 421, [1] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-490-8 (jr.)

„Meilė ir kiti narkotikai“

Savaitės filmai

Baltas kaspinas *****

...Prūsijos kaimas Pirmojo pasaulinio karo išvakarėse. Ramų gyvenimą sudrumščia keisti įvykiai: susižeidžia gydytojas, dingsta barono sūnus, sudegia daržinė, žiusta kaimietė. Toks išpūdis, lyg už viso to slypėtų bausmės ritualas. Michaelis Haneke užmena sudėtingą kriminalinę mišlę, kurią turės išspręsti patys žiūrovai. Bet vis dėlto intelektualinis filmo žiūrėjimo malonumas – ne mišlės įminimas, o kartu su režisieriumi stebima kaimo kasdienybė. Iš pirmo žvilgsnio išprasta, jidėmiai išsižūrėjus ji tampa vis tirštesnė nuo paslėpto smurto, prievertos, veidmainystės. Šiame mikro-pasaulyje dominuoja vyrai – pastoriūs, baronas, jo ekonomas, gydytojas. Jie yra gyvenimo valdovai ir tėvai, siekiantys, kad jų vaikai būtų idealūs. Todėl šie nuolat žiauriai baudžiami už menkiausius nusikaltimus. Baltas nekaltumo kaspinas ant rankovės tampa ženklu, kuris vaiko sielos gindo agresiją. Kanų kino festivalio „Auksine palme ūsakė“ ir geriausio Europos filmo apdovanojimui pelniusiam filme režisierius supina kelilio filmo personažų likimus ir moralinių principų, moterų išnaudojimo, auklėjimo, tikėjimo Dievu, kaltės ir bausmės temas. Nespalvoto, seną fotografią primenančio filmo atmosfera kupina prievertos ir baimės. Haneke provokuoja ir priverčia kiekvieną išitraukiti į filme vykstančią diskusiją apie blogi, tūnanti žmogaus viduje. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Christian Friedel, Leonie Benesch, Burchart Klaussner, Ulrich Tukur, Susanne Lothar (Vokietija, Prancūzija, Austrija, Italija (2008). (Vilnius)

Eglutės **

Naujametinis filmas apie troškimų išspildymą. Nepažįstami žmonės, gyvenantys įvairiuose Rusijos kampeliuose, perduoda vienas kitam mažos mergaitės iš Kaliningrado prašymą. Jai gali padėti tik Rusijos prezidentas. Filmas rodo, kaip galima būti išgirstam, jei net niekas iš artimų asmeniškai prezidento nepažista. Jaroslavo Čeavaževskio ir Timuro Bekmabetovo filme vaidina Ivanas Urgantas, Vera Brežneva, Arturas Smoljaninovas, Jekaterina Vilkova, Sergejus Garmašas (Rusija, 2009). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Meilė ir kiti narkotikai ***

Romantinė komedija, kurioje rodomas tragikomiškos vaistų pramonės atstovo peripetijos. Nors vaistinėse dabar prekiaujama dažniausiai ne vaistais, o visokiais „priedais“, gerinančiais gyvenimą, pasirodo, farmacijos firmų darbuotoju gyvenimas ne toks lengvas, kaip galima pamanyti. Bent jau taip teigia kūrėjai. Filmo herojus turi ne tik kovoti su konkurenciais. Jis įsimylė meringą, kurios pažiūros diametraliai priešingos. Pagrindinius vaidmenis Edwardo Zwicko filme sukūrė Anne Hathaway, Jake'as Gyllenhaalas, Hankas Azaria, Oliveris Plattas, Judy Greer. Nesenai „Virtuvė sielai“ pagyrė filma pasižiūrėjė virėjai. Lauksime vaistininkų atsilipimų (JAV, 2009). (Vilnius, Kaunas)

Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakeriai **

Dar vienas populiarios komedijos tēsinys. ...Praėjo 10 metų. Tėvai susitaikė su savo vaikų pasirinkimu, bet finansinė krizė viską apvertė aukštyn kojomis... Paulo Witzo filme vaidina Benas Stilleris, Robertas De Niros, Barbra Streisand, Owenas Wilsonas, Jessica Alba, Dusinas Hoffmanas (JAV, 2009). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Spragtukas ***

Hoffmanno pasakos motyvais sukurtas Andrejaus Končialovskio filmas pasakoja apie turto liukerį Merę. Ji gyvena milžiniškame name ir jaučiasi vieniša. Brolis Maksas nepraleidžia progos paerzinti mergaitę. Tėvai myli savo vaikus, bet jie turi pernelyg daug darbų, kad skirtų atžaloms daugiau laiko. Merei stinga draugų ir, žinoma, nuotykių. Kalėdų išvakarėse viso to bus su kaupu. 3D technologija sukurtame filme vaidina Elle Fanning, Johnas Turtur, Julija Visockaja (D. Britanija, Vengrija 2009). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitė | **Muzika** – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Sigita Ivaškaitė

Publicistikā – Laima Kreivytė | **Stilius** – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitytė

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

7–13 d. – Meilė ir kiti narkotikai (JAV) – 11, 13.45, 16.15, 18.45, 21.40 Turistas (JAV) – 11.15, 14, 16.30, 19.20, 22 val. 7, 10–13 d. – Kario kelias (JAV) – 15, 17.15, 19.30, 21.45; 8, 9 d. – 12.45, 15, 17.15, 19.30, 21.45 12 d. – Po vienu stogu (JAV) – 20 val. 8 d. – G. Puccini, „Mergelė iš Vakarų“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 20 val. Spragtukas (3D, D. Britanija, Vengrija) – 14, 20.30 7, 10–13 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakeriai (JAV) – 14.45, 17, 19.15, 21.30; 8, 9 d. – 12.30, 14.45, 17, 19.15, 21.30 7–13 d. – Eglutės (Rusija) – 11.30, 14.15, 16.45, 19, 21 val. 7, 10, 11, 13 d. – Paskutinė naktis (JAV, Prancūzija) – 16.15, 18.45, 21.10; 8, 9 d. – 13.40, 16.15, 18.45, 21.10; 12 d. – 16.15, 21.10 7–11, 13 d. – Tronas: palikimas (JAV) – 11.45, 14.30, 17.10, 20 val.; 12 d. – 11.45, 14.30, 17.10; 7, 9–13 d. – Tronas: palikimas (3D, JAV) – 15.10, 21.20; 8 d. – 15.10 7, 9–13 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (3D, D. Britanija) – 12.20, 18.20; 8 d. – 12.20; 7, 10–13 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 16.45; 8, 9 d. – 11.30, 16.45 7, 9–13 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 11.15, 17.30; 8 d. – 11.15; 7–13 d. – Megamaindas (JAV) – 14.15, 19.45 7, 10–13 d. – Geresniamė pasaulyje (Danija, Švedija) – 17.45; 8, 9 d. – 11.45, 17.45 7–13 d. – Trys įtemptos dienos (JAV) – 14.30, 20.45

Forum Cinemas Akropolis

7–13 d. – Turistas (JAV) – 10.45, 13.15, 15.30, 18, 20.30; Meilė ir kiti narkotikai (JAV) – 11, 13.45, 16.15, 18.45, 21.40 12 d. – Po vienu stogu (JAV) – 17.45 7, 10–13 d. – Eglutės (Rusija) – 14.30, 16.45, 19, 21.15; 8, 9 d. – 12.15, 14.30, 16.45, 19, 21.15 7–13 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakeriai (JAV) – 14.20, 19.30, 21.50 Megamaindas (3D, JAV) – 10.15, 13, 15.45 Megamaindas (dubliuotas lietuviškai) – 11.15, 16 val. Tronas: palikimas (3D, JAV) – 18.30, 21.40; 7, 10–13 d. – Tronas: palikimas (JAV) – 16.30; 8, 9 d. – 11.45, 16.30 7–13 d. – Spragtukas (3D, D. Britanija, Vengrija) – 14, 20.45; Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 13.30, 18.15; 8 d. – 11.15; 7–13 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 18.15, 21.45; Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 10.45

7 d. – Kai apkabinsiu tave (rež. K. Vildžiūnas) – 17.10; 8 d. – 18.30; 10 d. – 18.50; 11 d. – 17.10; 12 d. – 18.40

8 d. – Vėžliuko Semio nuotykiai (Belgija) – 13 val.; 9 d. – 13 val.

8 d. – Eleonoros paslapnis (Prancūzija, Italija) – 15 val.; 9 d. – 15 val.

9 d. – Intymus dienoraštis (Olandija, D. Britanija, Prancūzija) – 20.40

9 d. – SKA kūrybiniai kino dirbtuvų filmų programa – 12 val.

11.45, 14, 16.15, 19, 21.15; 10, 11, 13 d. – 14, 16.15, 19, 21.15; 12 d. – 14, 16.15, 20.15

7, 8 d. – Eglutės (Rusija) – 13.30, 18, 20.15; 22.30; 9–13 d. – 13.30, 18, 20.15

7–13 d. – Megamaindas (3D, JAV) 10.15, 13, 15.45

7–10, 12, 13 d. – Megamaindas (JAV) 13.45, 18.45; 11 d. – 13.45

7, 10–13 d. – Tronas: palikimas (JAV) – 15.30; 8, 9 d. – 10.45, 15.30

7–13 d. – Tronas: palikimas (3D, JAV) 18.15, 21.30; Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (3D, D. Britanija) – 11.30, 17.30; Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11, 16 val.; Kažkur tarpten ir čia (JAV) – 21 val.

7, 8 d. – Pats baisiausias Deilo ir Takerio filmas (Kanada) – 23.15

Cinamonas

13 d. – Po vienu stogu (JAV) – 18 val.

7–13 d. – Turistas (JAV) – 13.05, 15.15, 17.30, 19.45, 22 val.; Meilė ir kiti narkotikai (JAV) – 11.45, 14.15, 16.30, 18.45, 21 val.; Kario kelias (JAV) – 15.40, 20.15, 22.15

7, 9–13 d. – Coco Chanel ir Igoris Stravinskis (Prancūzija) – 13.15; Tronas: palikimas (JAV) – 17.45, 21.55; Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakeriai (JAV) – 12, 14, 16, 19.15, 21.15

7–12 d. – Eglutės (Rusija) – 11.10, 18, 20 val.; 13 d. – 11.10, 20 val.

7, 9–13 d. – Megamaindas (JAV) – 11, 13, 15, 17.15; 8 d. – 10.45, 13, 15, 17.15

Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 10.45

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

7–13 d. – Turistas (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15, 18.45, 21.15

7 d. – Skotas Pilgrimas prieš pasaulį (JAV) – 17.30, 20.15; 8–13 d. – 12, 15, 17.30, 20.15

7, 10–13 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakeriai (JAV) – 13.15, 15.30, 18, 20.30;

8, 9 d. – 10.45, 13.15, 15.30, 18, 20.30

7, 10–13 d. – Eglutės (Rusija) – 13.30, 16, 18.15, 20.45; 8, 9 d. – 11.30, 13.30, 16, 18.15, 20.45

12, 13 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 12.45, 15.15, 20 val.

12, 13 d. – Megamaindas (JAV) – 10.30, 17.45; Megamaindas (3D, JAV) – 10.15, 15.45; Spragtukas (3D, D. Britanija, Vengrija) – 13, 21.45; Tronas: palikimas 3D (3D, JAV) – 18.30

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

7–13 d. – Turistas (JAV) – 10.45, 13.15, 15.45, 18.15, 20.45; 7–10, 13 d. – Pats

baisiausias Deilo ir Takerio filmas (Kanada) – 16.30, 21.30; 8, 9 d. – 11.30, 16.30, 21.30

7 d. – Širdžių édikas (Prancūzija) – 19 val.; 8–13 d. – 13.45, 19 val.

7–13 d. – Paskutinė naktis (JAV, Prancūzija) – 20, 22 val.

7–10, 13 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakeriai (JAV) – 13.30, 16.15, 18.30, 21.15; 8, 9 d. – 11.30, 16.15, 18.30, 21.15

7–10, 13 d. – Megamaindas (JAV) – 12.45, 17.45; 8, 9 d. – 10.30, 12.45, 17.45

7–13 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 16 val.

Spragtukas (3D, D. Britanija, Vengrija) – 13,

21.45; Tronas: palikimas 3D (3D, JAV) – 18.45;